SOUTH-AFRICAN-PUBLIC-LIBRARY
25 AUG 1952

No. 33—Vol.-L

Friday,
22nd August, 1952

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

★

The Moral Revolution

The present state of the world calls for a moral and spiritual revolution, revolution in the name of personality, of man, of every single person. This revolution should restore the hierarchy of values, now quite shattered, and place the value of human personality above the idols of production, technics, the state, the race or nationality, the collective.

Nicholas Berdyaev.

★

Colonial Peoples' Right To Self-Determination

THE United Nations Economic and Social Council recently considered a resolution urging Colonial Powers to give people of non-self-governing territories the right to self-determination by plebiscite.

The resolution was forwarded to the Council by the Human Rights Commission which met in New York in June. The Economic and Social Council will decide whether or not to send the resolution to the General Assembly.

The preamble of the resolution states that any people under the rule of an alien Power were in a state of slavery. The resolution was supported by India, while Britain opposed it.

Mr. P K. Bannerjee (India), supporting the resolution, said their was no intention to "expose or embarrass" Colonial Powers. It was meant to "create conditions which would give faith and opportunity to people under foreign rule, and give clear direction to the administering Powers to perform their trust under the United Nations.

"The resolution aims at bringing about a balance in the process of evolution towards self determination, avoiding the possibility of further exploitation, violence and bitterness," Mr. Bannerjee declared. "The Council is aware that the vast masses of people in Asia and Africa are passing through a period of resurgence and rebirth. There are new and powerful urges in all the peoples of Asia and Africa. The masses are awake and demand their rightful place in the world and the right to a better life.

"Let us not be afraid of them, but welcome them into the family of free nations, for only with their help can we strengthen and fulfil the purposes and principles of the Charter of the United Nations," said Mr. Bannerjee.

LATEST MATERIALS!

DOUBLE BORDER PAISLEY CREPE-DE-CHINE 45" 5/6 yd.

EMBOSS GEORGETTES all shades 45" 10/6 yd.

OPAL GEORGETTES 45" all shades 12/6 yd.

VELVET CHENILE GEORGETTES 45" 15/6 yd.

44" PRINTED GEORGETTE Spot & Floral Designs 45" 4/11 yd.

44" COLOURED GEORGETTES 4/11 yd.

CHAMPALS!

Ladies Latest Plastic Champals all shades sizes 3 to 7 16/6 pair.
Colours: Green, White, Red, Brown, Blue and Wine.

SAREES!

EMBROIDERED GEORGETTE SAREES. all shades £3/15/0 each.

WHITE COTTON SAREES 22/6 each.

GEORGETTE JARI WORK SAREES £5-10-0.

EMBROIDERED SUEDE SILK SAREES with borders 63/- each.

LADIES UNDIES

Huge range of SLIPS, NIGHTIES, PANTIES, BLOOMERS etc. Now unpacked.

Saree Borders, Jari Trimmings Always In Stock.

CHAMPALS

Ladies Leather Champals Size 3 to 7 11/9 pair.

BABY WEAR!

INFANTS KNITTED WOOL SHAWLS 17/6 to 30/- each.

INFANTS COT BLANKETS Pink & Blue 6/3 & 12/6 each.

INFANTS GEORGETTE DRESSES SMOCKED 18/11 each.

INFANTS BOOTIES, BONNETS, BIBS, PILCHERS, all one price 2/11 each.

HOUSE - HOLD

Bedsheets 15/6 to 25/- each.

Pillow Cases plain 3/6 each.

Pillow Cases Embroidered 4/11 each.

Towels from 2/11 to 15/6 each.

Table cloths & Satin Bedspreads at Reduced Prices.

MENS & BOYS

SHIRTS, PYJAMAS, SOCKS, TIES, HANDKERCHIEFS Etc. Specially reduced.

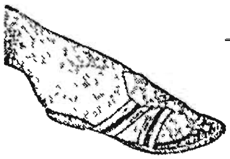

JAYBEE SILK HOUSE

P. O. Box 5169.

39a MARKET STREET, JOHANNESBURG. Phone 33-6229.

HANNON'S DETECTIVE AGENCY (PTY.) LTD.

Managing Director: O. HANNON, seventeen years Royal Irish Constabulary and Criminal Investigation Department, S.A. Police.

Manager: MINDEN PLUMLEY., ex-Hendon Police College and Criminal Investigation Department, New Scotland Yard, London.

Criminal, Commercial and Matrimonial Investigations Carried Out In Strictest Confidence.

11/12 Pastena Chambers, Jeppe Street; P.O. Box 5199 Johannesburg
'Phones:—Office: 22-7771. After hours: 24-4544.

Kasturba Gandhi Memorial Number

Copies of Kasturba Gandhi Memorial Number can be had at this office at 1s. 3d. including postage.

'Indian Opinion
Phoenix, Natal.

જોઇએ છે
હાડકા

તમારાં સ્ટેશન કે સાઇડીંગે
પહોંચતા કરવા માટે
અમે ટનના
પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું

વધુ વિગતો માટે લખો:

THE
BULLBRAND FERTILIZERS LTD.
SARNIA NATAL.

ELGIN

21 Jewel Lord Elgin and 17 Jewel Elgin De Luxe in Solid Gold and Gold Filled Cases.
Latest models 15 Jewel Elgins in Gold Filled Cases.

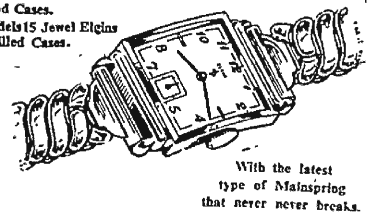

With the latest type of Mainspring that never never breaks.

1952 Models just unpacked

KATZ & LOURIE LTD.

Cor. Eloff & Market Sts., JOHANNESBURG.

The
New India Assurance
Company Limited
for
FIRE, MARINE, LIFE, ACCIDENT
1919–1950
31 YEARS OF SUSTAINED PROGRESS

The confidence of the discerning Public in the NEW INDIA is amply evidenced by the following records attained in 1949:

	Rs.		Rs.
Fire Premium	1,70,32,179	Life Business in force exceeds ...	54,34,00,000
Marine Premium	56,04,844	Assets exceed	15,36,00,000
Miscellaneous Premium ...	35,84,968	Total claims paid over ...	17,95,00,000
Life Premium	2,88,79,302		

In the vanguard of Indian Insurance THE NEW INDIA offers matchless Security and Service in all fields of Insurance.

The
New India Assurance Company Limited
RUSTOMJEE (PTY.) LTD.
Directors: Sorabjee Rustomjee
Rustom Jalbhoy Rustomjee
Principal Controlling Officers in the Union of South Africa
Phone Nos: 25845, 29807 & 28513.—P.O. Box 1610.
74 Victoria Street, DURBAN, NATAL.

Cable & Telegraphic Address:
"RUSTOMJEE" or "NIASURANCE"

EXPERIENCED, RELIABLE AGENTS MAY APPLY

"NEW INDIA IN THE SERVICE OF THE NATION"

Telephone 2335. Telegrams 'BRADFORD'
P.O. Box 110
LUSAKA, NORTHERN RHODESIA
BRADFORD
CLOTHING FACTORY
Direct Importers and Wholesale Merchants
Clothing Manufacturers
Proprietor. RAMBHAI D. PATEL

Branch:
CITY STORE
Cairo Road, Lusaka

Always in Stock:
Piece Goods, Hosiery, Cutlery
Enamelware, Stationery, Drapery,
Crockery, & Wool.

Telegrams "META" Brokenhill. Phone 298. P.O. Box 65.
MEHTA BROS.
(PROP. M. D. MEHTA)

Wholesale Merchants
and
Clothing Manufacturers

We specilaise in Manufacturing
OVERALL AND BOILER SUITS

Supplied To Trades Only

The World's Best

OLIVETTI

Typewriters (Portable & Standard)
Adding Machines (Hand Operated & Electric) Calculators

Portables with Hindi Keyboard from £29.

The OLIVETTI Factory is now established in South Africa, therefore Stocks and Parts always available.

Contact Sole Distributors-

PINCHEN & YOUNG (PTY) LIMITED
(Olivetti Division)

212/220, Mercury Lane Buildings, DURBAN.

Phones: 20292, 23280, 28464. Telegrams: PINYON.

For ALL your Stationery Requirements contact Our Wholesale & Retail Stationery Dept.

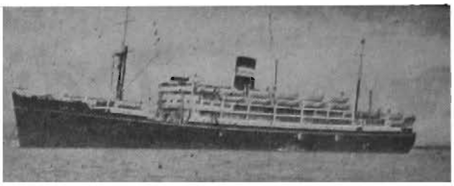

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. 'KARANJA' will arrive about the 28th instant and will sail for Bombay on September 2, and will not be calling at Karachi and Porebunder.

Passengers must conform with the Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without	food	£75—15—0
Second "	"	"	"	50—13—0
Inter-Class	"	"	"	34—3—0
Unberthed	(Deck)	without	food	21—3—0

Muslim Special Food £11—10—0 Ordinary Food £5—0—0
Hindu Special Food £10—3—0 Ordinary Food £4—5—6

Bookings for 1st, 2nd, Inter-Class and Unberthed (Deck) can be effected by communication with us by telegram or letters.

Under no circumstances will unberthed passengers be permitted to keep on deck with them more than one bedding roll and one trunk for use during the voyage.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.
390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add.: "KARAMAT."

RUBBER STAMPS
(8 HOURS SERVICE

✦

PRINTING
(DONE AT SHORTEST NOTICE)

Standard Printing Press

GENERAL PRINTERS and RUBBER STAMP MAKERS.

73 BEATRICE STREET,
DURBAN
ESTABLISHED 1927.

PHONE 61006. TELEGRAPHIC ADDRESS:
P.O. BOX 2782. "QUICKPRINT"

YOUR GARDEN'S SUCCESS—Begins with Good Seed

Our Long Experience is your Guarantee

Try our Famous

IMPORTED & GOVT. CERTIFIED VEGETABLE & FLOWER SEEDS
Available in Bulk and Packets

A. B. NAIDOO & SONS
(Established 1917)

Stockists of:—
GRAIN, FERTILIZER, HOES, PLOUGH PARTS, HARDWARE & GROCERIES at Competitive Prices.

Phone 21213. Tel. Add.: "GREENFEAST."
145 Brook Street, DURBAN.

WE SELL ONLY ONE GRADE OF SEEDS—ABSOLUTELY THE BEST.

EVERY

FRIDAY from NAIROBI–

A Constellation leaves for KARACHI and BOMBAY with immediate connections for all parts of

INDIA and PAKISTAN

This is the fastest, most direct and most comfortable route, IMMEDIATE BOOKINGS AVAILABLE.

"CARGO ACCEPTED"

Incorporated in India.
Members of I.A.T.A

AIR-INDIA *International* LTD.

P.O. Box 3006, NAIROBI. Cables "AIRINDIA."
For details apply to I.A.T.A. Agents and Airlines.

DHIRUBHAI P. NAIK
Insurance & General Agent

For Life, Fire, Burglary, Riot, Accident, Plate Glass, etc.

Representative: National Mutual Life Asso Of Australasia,
Yorkshire Insurance Co. Ltd.

Consult Us For Your Income Tax, Personal Tax, Revenue Clearance Certificate And Immigration Matters.

Telephone: 33-9033. 29e Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

..and **SUNBEAM**
is so economical too!

House-proud wives who strive to keep their homes bright and cheerful-looking, use Sunbeam...it gives that pleasing shine to floors and furniture!

And so economical too...a *little* Sunbeam spreads easily over a *large* area to shine for days on end.

Sunbeam makes work easy...saves time and money.

FOR BRIGHTER FLOORS AND LIGHTER WORK
Always ask for

SUNBEAM
POLISH

Shines... and shines and shines

28 5204-2

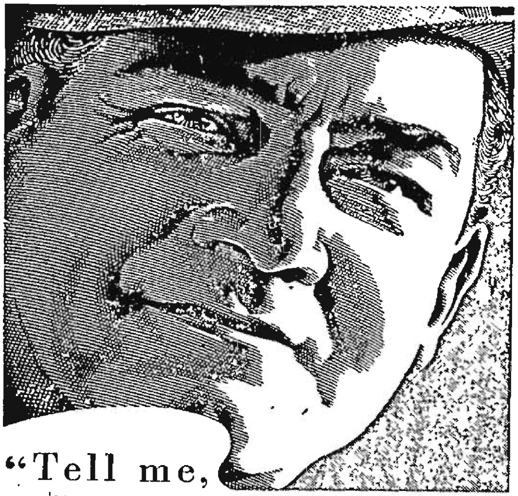

"Tell me, Doctor . . *when there's an accident, is it safe to put an antiseptic straight on the wound?*"

In an emergency you need an antiseptic that can be used quickly, without hesitation, and without danger or undue discomfort. One which retains high germicidal efficiency in the presence of blood. You need a reliable killer of germs, but non-poisonous, gentle on human tissue, and valuable in promoting clean and rapid healing. You need the modern antiseptic, 'Dettol.'

DETTOL
THE MODERN ANTISEPTIC

RECKITT & COLMAN (AFRICA) LTD. P.O. BOX 1097, CAPE TOWN

231-6b

"I never miss my daily dose of NUGGET"

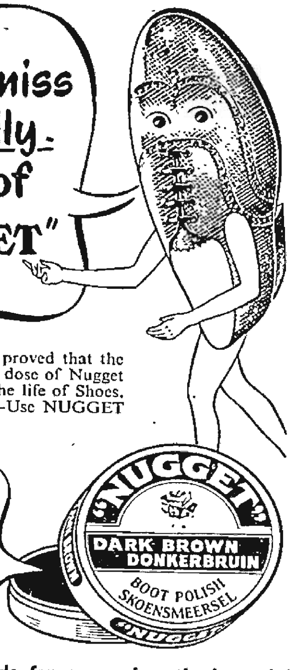

Experience has proved that the regular DAILY dose of Nugget p-r-o-l-o-n-g-s the life of Shoes. So start today—Use NUGGET every day.

It's the daily dose that saves you money!

There's a Nugget Shade for every shoe that's made!

AA259

SHAVING COSTS LESS

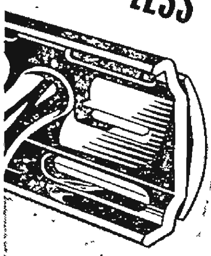

Sixpence for four blades — that's all you pay for Minora blades! And because they're made from the finest steel, they stay sharp longer, giving you more shaves, better shaves. Look for Minora blades in the red, white and yellow packet.

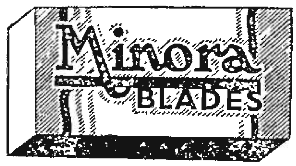

4 BLADES FOR 6d.

3941-2

SWEETMEATS

PURE WHOLESOME HEALTHY

★ APPETISING—

★ DISTINCTIVENESS of Flavour.

★ Combined with INGREDIENTS of the PUREST QUALITY go into the making of our SWEETMEATS.

★ Made by our experts whose knowledge and experience of the delicate art of preparing these Oriental DELICACIES.

★ Assure **YOU** of the most PALATABLE SWEETMEATS money can buy anywhere in SOUTH AFRICA.

અમે દરેક જાતની મીઠાઈઓ બનાવીએ છીએ
બહાર ગામના ઓર્ડરોને સંભાળથી તાકીદનું ધ્યાન આપીએ છીએ.

★ Great care is exercised in the PACKING and DISPATCHING of country and foreign orders.

★ WE assure you of PROMPT, HYGENIC SERVICE with the GUARANTEE of SATISFACTION.

We specialise in:

Birthday Cakes, Wedding Cakes, High Class Fruit Cakes, Pastries, and Naan etc.

Victory V Lounge

(Cnr: Grey & Victoria Streets,)

Phone 24965 — DURBAN.

Stocked by all good Tailors

Albein Serges

and

Beintex Suitings

....

TRADE ENQUIRIES ONLY

BEINASHOWITZ BROS.

WHOLESALE WOOLLEN MERCHANTS

333 Pine Street, DURBAN.

Box 2689. Tel. Add.: "SUITINGS." Phones: 20063 & 63512.

INDIAN OPINION

FRIDAY, 22ND AUGUST, 1952

Testing Time

THE defiance campaign is so far going on wonderfully well. It was never expected that the Africans who are by their very nature violent could remain non-violent. The authorities are doing their very best to suppress the movement and to kill the spirit of the people. One by one they are picking the leaders. They have even arrested Dr. Moroka, the president-General of the African National Congress. They have taken this step in order to render the people leaderless. They have taken this daring and most provocative step maddened by the power of the machine gun and the bomb they possess. But let them and the people who are fighting for justice remember that there is a mightier power which transcends the mightiest power devised by man which reins supreme and it is that power on which the fighters in the present campaign have pinned their faith. No power on earth can destroy that power. Let the brave fighters take courage and never lose their heads. They are being put to the test and they will be put to the severest test. Let them not fail in it. This is a campaign in which all the fighters are their own leaders. Every soldier, fights to the bitter end. He breaks under the hammer of the oppressor but does not bend. Let them never forget that God is on their side and He will in the end shield them and deal with the oppressor in His own way. This is yet the beginng. The time for testing the true valour of the people is yet to come. Many people, we are told, are anxious to go to prison. Mere going to prison is nothing. We shall have to be prepared for much worse things than that. The authorities are today laying hands on our innocent women and our innocent young boys in their teens are being sentenced to whipping. That is nothing. We must expect that and be prepared to face it calmly and dignifiedly with prayers on our lips to God Almighty—the true Dispenser of Justice.

The time has surely come when the White rulers of this country will have to begin quickly to search their hearts. Let it not be forgotten that every White man and woman who possesses the vote is a ruler and shares the responsibility of the good deeds and the bad of the present Government.

A protest meeting was held last week at the City Hall, Durban, where two thousand White women had gathered and they passed the following resolution.

> "We, the women of Durban present at a public meeting at the Durban City Hall, express our grave distress at the actions of the Nationalist Government in South Africa.
>
> "We believe that the Nationalist Government is endangering the future of this country and is making it unsafe and unfit for our children to live in.
>
> "We demand that the Constitution be upheld, we demand that the right of access to the Courts of Justice be re-established.
>
> "We demand respect and protection for the rights of the individual.
>
> "We pledge ourselves to concerted action and sustained effort to unseat the Nationalist Government, and to secure democracy for South Africa."

This is just the thing for which the non-Europeans of South Africa have waged a non-violent war. But can it be said that they have the sympathy and support of the White women who attended that meeting or the United Party, the Labour Party and Torch Commando, who have formed themselves into a "United Democratic Front?" If they have not then the above quoted resolution has no meaning and all the noise they make has no meaning. Not one word of encouragement has so far come from any quarters in South Africa to the men and women who are bearing the Cross for a righteous cause.

A voice of a Christian comes from a far off land which says, "the world wide church can hardly ignore the great moral issue which this non-violent movement raises for a Christian world view. The leaders of the Christian Church must surely take cognisance of this techniqué of resistance to a doctrine of racial supremacy, which is propagated in the name of Christ and in a country where the sanction of Christianity is claimed for the politicians and laws of the land."

This voice is of the Rev. Michael Scott who has been banished from this land because of the views he holds. He is therefore considered a danger to this country and so, one would presume, would Christ be, if He happened to present Himself here in person.

To the fighters in this campaign we say: Do not lose heart; go forward with courage and confidence in the ultimate triumph of Truth.

PERSISTENCE OF RACIAL DISCRIMINATION

A REPORT on race relations in non-self-governing territories prepared by the United Nations Secretariat claims that some progress has been made in recent years towards reducing racial discrimination.

Discrimination still exists though distributed unevenly, the study shows. Some territories have regulations limiting the residential or travel rights of some section of the community. In many territories there are wide differences in wage rates and opportunities for employment.

Many of the Governments administering these territories claim that they have opposed discrimination. In many cases discriminatory laws and practises have been abrogated or replaced by more liberal ones.

There are some of the examples of race relations in the study: In Malaya, steps have been taken to teach both Malay and English in primary schools. In the British West Indies, school subjects are often given a West Indian instead of an English background.

In East Africa the first society to open its doors to all races for free discussion was the Uganda Society. The East African Literature Bureau encourages the publication and distribution of vernacular literature as well as its protection and development. In Northern Rhodesia and Nyasaland African authors are encouraged.

The study said that in improving labour conditions the heritage of slavery has to be overcome. In some African territories the gap in living conditions between indigenous and non-indigenous workers remains wide. In some African territories such as the Belgain Congo, Kenya and Northern Rhodesia, higher posts in Government employment are almost entirely filled by Europeans. In other territories, the study said, there has been a marked increase in the Government posts held by natives of the territory.

The present study prepared by the Secretariat will be examined by the Committee on Information from non-self-governing territories consisting of sixteen members including all the countries administering non-self-governing territories.

They begin their session on September 11 and will prepare a report for the General Assembly in October.

HISTORY OF THE SOUTH AFRICAN CONSTITUTION

AS TOLD BY MAHATMA GANDHI

IN view of the present constitutional crisis in South Africa it will be interesting to know the history of the South African Constitution as vividly told by Mahatma Gandhi in his book "Satyagraha In South Africa."

Describing how the Peace of Vereeniging was concluded after the Boer War and how eventually all the four colonies of South Africa were united under one Government Mahatma Gandhi goes on to say:

"There are a few facts connected with it, which perhaps are not within the knowledge of many. The Union did not immediately follow the peace, but each Colony had its own legislature. The ministry was not fully responsible to the legislature. The Transvaal and the Free State were governed on Crown Colony lines. Generals Botha and Smuts were not the men to be satisfied with such restricted freedom. They kept aloof from the Legislative Council. They non-co-operated. They flatly refused to have anything to do with the Government. Lord Milner made a pungent speech, in the course of which he said that General Botha need not have attached so much importance to himself. The country's Government could well be carried on without him. Lord Milner thus decided to stage a Hamlet without the Prince of Denmark

"I have written in unstinted praise of the bravery, of the love of liberty and the self-sacrifice of the Boers. But I did not intend to convey the impression that there were no differences of opinion among them during their days of trial, or that there were no weak-kneed persons among them. Lord Milner succeeded in setting up a party among the Boers who were easy to satisfy, and persuaded himself to believe that he could make a success of the legislature without their assistance. Even a stage play cannot be managed without the hero; and an administrator in this matter-of-fact world who ignores the central figure in the situation he has to deal with and still expects to succeed can only be described as insane. Such indeed was the case of Lord Milner. It was said that though he indulged in bluff, he found it so difficult to govern the Transvaal and the Free State without the assistance of General Botha, that he was often seen in his garden in an anxious and excited state of mind. General Botha distinctly stated that by the treaty of Vereeniging, as he understood it, the Boers were immediately entitled to complete internal autonomy. He added that, had that not been the case, he would never have signed the treaty. Lord Kitchner declared in reply that he had given no such pledge to General Botha. The Boers, he said, would be gradually granted full self-government as they proved their loyalty! Now who was to judge between these two? How could one expect General Botha to agree if arbitration was suggested? The decision arrived at in the matter by the imperial Government of the time was very creditable to them. They conceded that the stronger party should accept the interpretation of the agreement put upon it by the other and weaker party. According to the principles of justice and truth, that is the correct canon of interpretation. I may have meant to say anything, but I must concede that my speech or writing was intended to convey the meaning ascribed to it by my hearer or reader in so far as he is concerned. We often break this golden rule in our lives. Hence arise many of our disputes, and half-truth, which is worse than untruth, is made to do duty for truth.

"Thus when truth—in the present case General Botha—fully triumphed, he set to work. All the Colonies were eventually united, and South Africa obtained full self government. Its flag is the Union Jack, it is shown in red on maps, and yet it is no exaggeration to say that South Africa is completely independent. The British Empire cannot receive a single farthing from South Africa without the consent of its Government. Not only that, but British ministers have conceded that if South Africa wishes to remove the Union Jack and to be independent even in name, there is nothing to prevent it from doing so. And if the Boers have so far not taken this step, there are strong reasons for it. For one thing, the Boer leaders are shrewd and sagacious men. They see nothing improper in maintaining with the British Empire a partnership in which they have nothing to lose. But there is another practical reason. In Natal the English preponderate, in Cape Colony there is a large population of Englishmen though they do not outnumber the Boers, in Johannesburg the English element is predominent. This being the case, if the Boers seek to establish an independent republic in South Africa, the result would be internicine strife and possibly a civil war. South Africa, therefore, continues to rank as a Dominion of the British Empire.

"The way in which the Constitution of the Union was framed is worthy of note. A National Convention, composed of delegates representative of all parties appointed by the Colonial legislatures, unanimously prepared a draft Constitution and the British Parliament had to approve it in its entirety. A member of the House of Commons drew the attention of the House to a gramatical mistake and suggested that it should be rectified. The late Sir Henry Campbell Bannerman, while rejecting the suggestion, observed that faultless grammer was not essential to carrying on a good government, that the Constitution was framed as a result of negotiations between the British Cabinet and the ministers of South Africa and that they did not reserve even the right of correcting a gramatical error to the British Parliament. Consequently, the Constitution recast in the form of an Imperial bill passed through both Houses of Parliament, just as it was, without the slightest alteration.

"There is one more circumstance worthy of notice in this connection. There are some provisions in the Act of Union which may appear meaningless to the lay reader. They have led to a great increase in expenditure. This had not escaped the notice of the framers of the Constitution, but their object was not to attain perfection but to compromise to arrive at an understanding and to make the Constitution a success. That is why the Union has four capitals, no Colony being prepared to part with its own capital. Similarly, although the old Colonial legislatures were abolished, Provincial Councils with subordinate and delegated functions were set up. And though Governorships were abolished, officers corresponding to the rank of Governor and styled Provincial Administrators were appointed. Every one knows that four local legislatures, four capitals and four Governors are unnecessary and serve for mere show. But the shrewd statesmen of South Africa did not object. The arrangement is showy and entails additional expenditure, but union was desirable and therefore the statesmen did what they thought fit regardless of outside criticism and got their policy approved by the British Parliament."

CRISIS IN SOUTH AFRICA

SERGE FLIEGERS a contributing editor to the 'Mercury,' an American magazine, which has a circulation of 75,000, has written in its August issue an interesting article on the Crisis In South Africa: "Why is South Africa's situation so impossible?"

"Told in bare statistics," he writes, "the answer is simple."

There are 2,643,000 Whites in the Union of South Africa, roughly twenty one per cent of the total population.

They control, partly by law and partly by intimidation, more than 8,535,000 Bantus, or Africans, who form 76.5 per cent of the population.

There are also 300,000 East Indians and 1,100,000 Cape Coloureds, mulattos, mostly descended from Dutch colonists, one of whom liked to say: "When I want better slaves, I beget them."

These Africans, Indians, and Coloureds are classed as non-Europeans by South African Whites. They have no right to vote, strike, or marry outside their colour caste. They cannot ask for more pay and must live in segregated areas.

To the whites, they have provided an unending—and up to now unprotesting—reservoir of cheap labor. They shear the sheep, mine the gold, dig the diamonds and tend the babies of their white masters—who have thus become one of the richest and most comfortably situated groups of citizens in the world.

Quite understandably, these non-Europeans are unhappy. In fact, as the riots showed, they are unhappy to the point of rebellion.

But at the same time, tension also splits the ranks of the whites, where 1,500,000 Boers, Afrikaans-speaking descendants of the Dutch, Huguenot, and German immigrants, are waging uncompromising war against about 1,000,000 English-speaking colonists. The Boers want official acceptance of their language—a sort of kitchen Dutch—and their Reformed church. Also, they want to break away from the British Commonwealth. And, finally, they want to do everything possible "to keep the nigger in his place."

So far, the Boers have won—and it is on their triumph that Daniel Francois Malan rode to power.

"Africa is one huge time bomb and South Africa its ominously sputtering fuse," the writer concludes.

INTEGRATION OR SEPARATION?—(I)

By C W. M. GELL

IN July this year two bodies studying the racial affairs of our country each published a summary of their general views in pamphlet form. I will deal in a later article with the S.A. Institute of Race Relations *Go Forward in Faith* (or *The Logic of Economic Integration*). This article and another next week propose to examine the S.A. Bureau of Racial Affairs' *Integration or Separate Development*.

This pamphlet is divided into three parts: (1) a criticism of the argument in favour of economic integration; (2) a criticism of the sort of *apartheid* which seeks to preserve those features of an integrated economy that are convenient or congenial to the European and attempts to banish the rest; and (3) an explanation of SABRA's policy of separate development with territorial segregation. This week we are concerned with (1) and (2).

With much of what SABRA says under (1), liberal opinion would surprisingly agree — surprisingly, because SABRA tends to use "liberalistic" in a pejorative sense. SABRA correctly argues that many of those Europeans who oppose *apartheid* do so for purely material reasons — cheap labour readily available versus the cost and incovenience of *apartheid* — without considering the material consequences and the political and moral implications of an integrated economy. SABRA points out that, on the most favourable estimate for the European, the population of the Union by 2000 A.D. will comprise 6 million Europeans, 16 million Africans, 2½ million Coloureds and over 1 million Indians. Perhaps 5 million non-Europeans might find a home in the present Reserves, leaving some 15 million in the "European" areas. SABRA comments: "It is certain that the Bantu population will not be satisfied then with the limited political rights they now possess; it would, moreover, be immoral to accept the Bantu as permanent residents of the country but to refuse them political and other rights." This is a predicament which none of the Opposition parties has yet squarely faced.

I know, of course, as SABRA knows and says, that any European party, which fairly confronted the European electorate with the logical and ethical implications of an integrated economy, would go into the political and social wilderness. That in itself is no justification for cowardice. Dr. Malan and his followers were fifteen years in the wilderness before their triumph in 1948. And, even if there is not to be the ultimate vindication of political success, Christian ethics, to which we pay lipservice, may still require the sacrifice of temporal interests in devotion to our ideals and principles. It is not given to the wisest of us to foresee the course of events, though we may clearly perceive our duty. Some of the greatest victories have sprung from apparent abject failure. Not least, the victory which was born in the mortal finality of the Cross.

It is SABRA's opinion that the policy of integration is dishonest towards the Bantu, whom it encourages to believe that their demands for increasing rights will eventually be met; and towards the European, to whom it suggests that integration will come about painlessly and without risk. In so far as it applies to the existing parties, this criticism is largely justified. Probably three-quarters of the Opposition voters intend just as much as the Nationalists to maintain white political supremacy, though they may differ from the latter about the best methods to employ. A few others hope that by strenuous efforts to create better living and working conditions for non Europeans, they will evade or postpone the awkward question of increasing rights and duties. Even if some are willing to consider limited group representation or a heavily loaded franchise for non-Europeans, they do not contempate a final renunciation of European political and economic privilege. Judged against the background of a European community which will *never* agree to relinquish exclusive political power, SABRA rightly condemns those who would go thus far and no further.

Genuine Liberals

But there remains a very small minority of genuine liberals with an old and honourable heritage in the South African political tradition. The flame, it is true, burns low to-day. But it is their hope that it can be revived; and their belief, not merely that their cause is just, but that it presents the only hope for a united South Africa. With SABRA, they reject solutions (1) and (2), as they are presented to-day, as unethical. They also reject (3) as impracticable, as I will try to show next week. They recognise that any form of limited or qualified franchise is a temporary step on the way to universal suffrage; and that when cultural standards are more nearly equal, Europeans will have to abandon their claim to privilege based merely upon the colour of their skin. These liberals do not minimise the tremendous emotional and psychological resistance which will have to be overcome before this can occur. Nor do they underrate the risk. The greatest of these is that by folly, fear and distrust, as at present, the Europeans will unite all non Europeans against them. If it comes to that, it might well be suicidal for the Europeans to allow power to pass to a non-European majority. But if it comes to that, the Europeans will be powerless to prevent this happening, as SABRA admits. The whole future of a civilised, multi racial South Africa is contained in preserving the possibility that men will vote for policies not races. The English-speaking minority of the Europeans accepted that risk in 1909 and, their present tribulations notwithstanding, their decision has been justified by events. For the Nationalists have never polled more than two-thirds of the Afrikaners. On SABRA's figures for 2000 A.D., if one-third of the non-Europeans voted with the Europeans, they would outvote the remainder. *Reason not race* is the liberal motto and hope.

Such a policy is not dishonest. It takes risks with open eyes, knowing that it will cost much in money, patience and tolerance, though SABRA overemphasises the financial burdens which the *European* must bear for *African* development. If the problem were stated in terms of the *wealthier* paying for the uplift of the *poorer* classes, as they have to in every country which hopes to avoid revolution, it becomes easier to face it unemotionally. And on the assumption that the processes of economic integration and cultural assimilation are already irreversible — as both Smuts' Fagan Commission and Malan's Industrial Legislation Commission firmly believed, though SABRA disputed it — this liberal policy alone offers hope of a constructive solution. It is the liberal hope that their fellow-Europeans will eventually realise that this is the path of duty and self-interest.

Moral Issues

Turning now to (2), SABRA condemns partial *apartheid* in terms which no liberal could better. Its motives are to preserve white political supremacy and a cheap labour supply for the short-term interest and convenience of the European. The interests of the non-Europeans do not enter into the argument. SABRA denounces such a policy as immoral and stupidly short-sighted — a verdict which the DRC reached in 1950. It is unnecessary to elaborate the moral issues, because they are obvious except to the most obstinate and unenlightened adherent of Biblecal fundamentalism or *herrenvolk* ideology. The policy is short-sighted, because it will lead to exactly the same dilemma as the policy of integration, with the added complications of the wounded self-esteem of those whose permanent inferiority has been repeatedly emphasised and the bitterness of those who have been subjected to the minor brutalities and insults which the assurance of racial superiority always produces.

Now, at the beginning of its pamphlet, SABRA takes severely to task those home and foreign critics of *apartheid* who represent it as oppressive, inhuman and the expression of a *herrenvolk* mentally. And, in fact, it is not the principle that deserves these strictures — not, at least, as SABRA and the DRC propound it. Different criticism of their sort of *apartheid* will be made next week. But I should here pay tribute to the sincerity with which SABRA puts it forward. Nowhere do we find the *baasskap* mentioned — and, indeed, the doctrine is often by implication condemned. Nor do we find opponents of the policy of separation indiscriminately branded as Communists.

But when we turn to present politics, the picture is very different. The *baasskap* is frequently preached by Nationalist politicians, who as frequently denounce their liberal critics as Communistic. And Dr. Malan was very plain in his reply to the DRC, that total *apartheid* is impracticable and not the policy of the Nationalist Party. As Mr. Schoeman said: "We have never advocated total *apartheid*. We accept the position that there will be a permanent Native population resident in the (European) urban areas." It is true that the Nationalists promise to be *just* and *fair* and to aim for the *fullest* development of each race *in its own sphere*; but since they alone interpret the italicised words, this is mere question-begging.

Now, how does this Nationalist sort of *apartheid* differ from what SABRA so severely castigates under (2) above? With all respect to SABRA, it is not the *principle* of *apartheid* which is so generally condemned, but the strictly limited and essentially selfish version of it which the present Government professes as its aim, and the truculent and arrogant manner in which it is enforced. If, as SABRA contends, this policy of partial *apartheid* does not deserve the name at all, its critics must be forgiven for the misunderstanding, since it is in this sense that the word is daily used by its protagonists in the politics of South Africa. All who for their various reasons oppose

this sort of popular *apartheid* will agree with SABRA: "There is no logic whatsoever in the argument which makes use of the existence of Native areas to deny political rights to the Bantu in the European areas, if the Europeans permit the majority of the Bantu to obtain permanent domicile in those "European areas." And this is the position to-day, with 60 per cent of the Africans and all the Indians and Coloureds permanently resident in the "European" areas, with the Reserves quite unable to maintain even the 3½ million Africans whose homes are there.

It is sometimes alleged that the Nationalists mean eventually to introduce total *apartheid*, but do not yet dare tell an electorate which is unprepared for the sacrifices involved. Despite many denials as explicit as that of Mr. Schoeman quoted above, there is a certain amount of evidence for this allegation. A Cape Nationalist newspaper said recently: "We do not plead for complete territorial segregation; that policy, as Dr. Malan said two years ago, is in the present circumstances impracticable. Decisions on this point may be left by us to future generations. Apartheid is for us a direction." But isn't this as dishonest towards the electorate and non Europeans as the policy of those who advocate economic integration without facing up to its full, ultimate political and moral consequences? Either the goal *is* complete separation, with the implications of which we shall deal next week, or it is partial *apartheid* which SABRA altogether condemns. And when Dr. Malan said on this issue in 1950: "Total segregation is not practicable and it does not pay any party to endeavour to achieve the impossible," was he not practising just that sort of canny political opportunism for which Nationalists so frequently deride General Smuts and the U.P.?

(To be Continued)

THF DEFIANCE CAMPAIGN

THE defiance campaign against unjust laws of the Union launched by the non-Europeans is progressing well. An outstanding event last week was the arrest of Dr. J. S. Moroka, President General of the African National Congress, at Thaba Nchu in his surgery. He has been charged under the Suppression of Communism Act and has been released on £100 bail. He is due to appear in court in Johannesburg on August 26. His message to the African people after his arrest was that they should remain calm and behave with dignity.

Two young African medical students, Diliza Mji, president of the African National Congress Youth League, and Harrison Motlana, secretary of the League, were led out of the University Medical School by detectives. They were also charged under the same act and later released on bail of £100 each.

Among the other prominent leaders who have been arrested under the suppressoin of Communism Act were Mr. David Bopape, Secretary of the African National Congress (Transvaal) and Mr. Nana Sita, President of the Transvaal Indian Congress, who was arrested at his home in Pretoria.

Mr. Nana Sita has already served a term of seven days imrisonment for violating the Apartheid laws. Mr. Nana Sita has also been remanded to August 26 when he is to appear in the Johannesburg Magistrate's Court. Mr. Nana Sita did not ask to be bailed out and so he is in prison on awaiting trial.

Arrests in Cape Province are daily taking place.

96 Africans appeared in six batches on Saturday, August 16 before three Magistrates in Port Elizabeth. Two of the batches comprised 80 women.

Mr. R. Bax who tried the first batch of 21 ordered four of them to receive four strokes each. In the second batch of 20 he also ordered four to receive four strokes each. "From Monday I intend increasing the sentence," he told the accused men. The leaders were fined £8 (or 30 days).

Other batches were sentenced by Mr. H. van Huyssteen and Mr. S. P. Tansley to similar sentences.

Allegations Of Maltreatment

Allegations that Native "defiers" awaiting trial had been subjected to "systematic maltreatment" in the Roeland Street jail, were made by Mr. Sam Kahn in the Cape Town Magistrate's Court last week.

Mr. Khan was appearing for 24 Africans who were charged with contravening the railway apartheid regulations.

Mr. Khan told the magistrate (Mr. G. M. R. Borcherds) that the Africans had all complained to him that they had been assaulted by European warders in Roeland Street jail.

He said: "One man has complained that he was hit across the ear and suffered injury. They say that although they were only prisoners on remand, they were made to run for a considerable period in the jail yard, and then had to take cold showers.

"There appears to have been a deliberate campaign to break their morale and intimidate them. I would like the court to direct that this matter be investigated."

The magistrate said Mr. Khan should ask the prosecutor (Mr. A. Erasmus) to investigate the complaints.

Some Light On The Working Of Apartheid

Mr. C. M. Damant, the stationmaster of Capetown, was cross examined by Mr. Sam Khan in the Capetown Magistrate's Court, while defending some of the passive resisters. Mr. Damant said practically all third class passengers were non-European. He was not prepared to say that waiting-room facilities at Capetown for non-Europeans were sufficient.

Officials did not get instructions on whom to regard as Europeans and non-Europeans. It was left to their discretion.

Mr. Khan: An individual might be regarded by one official as a European and by another as a non-European?—That is possible.

The hearing was adjourned until Thursday (yesterday).

August 26

Posters appeared in Johannesburg calling on people to attend the Magistrate's Court on August 26 when 29 non-European leaders, arrested under the Suppression of Communism Act, are due to appear.

Dr. Moroka's Arrest Cri icised

Mr. Lucas Phillips, chairman of the African National Congress in Capetown, speaking at a public meeting said that the arrest of Dr. Moroka in Thaba 'Nchu would remove from the minds of doubters all thought that their leaders were not prepared to suffer with them.

"Those vorrtrekkers who were helped by the Moroka family will not rest in peace in their graves this evening," he said, "When the Suppression of Communism Act was introduced, the fear was expressed that it would not be confined to Communists. It has proved right.

"All opponents of this Government will suffer under it. Dr. Moroka was never a Communist, yet it has been used against him.

"The Government has been criticised for not consulting moderate Africans. There is no such thing any longer as a moderate African. The so-called moderates are nothing but traitors. If Moroka is an extremist, we are all extremists."

Mr. Phillips attacked a news paper report which, he said, claimed that African opinion did not support the boycott of the forthcoming election of a Native representative to Parliament. Responsible African opinion, he said, was entirely opposed to the form of representative at present given to Africans in Parliament.

Any member of the African National Congress who took part openly in the election would be dealt with in terms of its constitution.

DUFF'S ROAD TOWNSHIP

Now proclaimed for Indian occupation and ownership

Transfers can be obtained immediately

ALL PERMITS GRANTED

HURRY UP! ONLY A FEW RESIDENTIAL SITES AVAILABLE

Also valuable Trading Sites

Rail and Bus Transport to Durban. Only 10 miles from Durban. All on easy Terms. 15 per cent Deposit; Balance spread over 5 Years.

Good Roads. Low Prices.

VOSEY BOSHOFF & CO. (PTY.) LTD.

291 Smith Street. Phone 28954.

DURBAN.

AFRICAN VIEWPOINT

DEFIANCE CAMPAIGN COMPLETES FIRST ROUND

By JORDAN K. NGUBANE

THE arrest of Dr. J. S. Moroka, President-General of the African National congress, concludes the first round of the resistance movement. Now is the time to go briefly over the progress of the campaign from the day it was launched, to evaluate its real achievements; get to grips with the weaknesses it has shown up and plot our next course of action.

We shall start with the reverses. The two most important to date have been the intensification of Pass law arrests and the incarceration of the President-General and the Secretary-General of the African National Congress. Both moves constitute a psychological assault on the morale of the African people. Locking up the key leaders of Congress is intended to deprive the resistance movement of the brains guiding it while the Pass arrests are designed to scatter the Africans and break their will to resist.

Let us not underestimate the possibilities behind these actions. But significant factors exist which are turning these reverses into a blessing in disguise. The intensification of the Pass arrests has become one of the most potent weapons in the hands of Congress to convince the African masses that the only answer to Pass persecution is resistance. No African feels safe from arrest these days. I have already been arrested myself. I know how the wife and sister of a prominent African medical practitioner were arrested in Durban one night as they returned from the Passion Play staged during the Marian Congress of the Catholic Church in Durban recently. These arrests have brought home to every African the fact that nobody is safe from Pass persecution—from the highest to the humblest, as long as they are Africans. They have simplified the issue tremendously for Congress—Defy or Be Arrested, that is what it has boiled down to.

On the other hand, although the Government has bungled from one situation into another and played into the hands of the resisters, the campaign has been visibly handicapped by the absence of Press media by which to keep white and non-white opinion accurately informed on developments from day to day. The other side has the newspapers, the radio and every other means to give the masses of the African people information calculated to confuse their minds on the real objectives of the campaign or to shake their confidence either in their leaders or in their Indian allies. This is a weakness which neither the African nor the Indian Congress has taken convincing steps to remedy.

With the relations between the Indians and the Africans in Natal not yet firmly estabilished, situations could very well arise when this weakness could be exploited by the enemies of the non-European communities with fatal results for our side. Natal's slow start in launching her own side of the campaign should be enough of a warning to all. Happily, the leaders of Congress have begun to be alive to this weakness and it is to be hoped that when the national executive meets in Durban shortly, it will face this shortcoming realistically. To do otherwise would be to pile dynamite on dynamite.

If the Campaign has shown up our weak spots, it has also emphasised our strength. The first and most important victory scored to date is the established fact that the resistance movement actually gaining momentum; that nothing that the Malanites do will break the will of the African to fight until colour oppression is a thing of the past.

We are going to suffer reverses and defeats. It is not all going to be plain sailing. We are going to encounter moments of weakness in our ranks. We are going to stand face to face with despair; persecution is still going to rear its head. But we are not in any doubt about the final outcome of our struggle. Victory is sure to be ours in the end. To make certain that it comes soon we have to do what Dr. Moroka asked us to do after his arrest: stand solidly together. If we can do that solidly and courageously, victory can be ours within a matter of days. So strong are we if united: But let us prepare ourselves for a struggle that will take years and years.

A second point in our favour is the fact that the Government has been shaken at last. The Malanites are confused and nervous; a guilty conscience is speaking aloud in everyone of their utterances. The only answer they have given to the moral challenge of the campaign has been to intensify the oppression of the African and threaten worse things to follow. On every side we have put the Government on the defensive. We retain the initiative in our hands. We shall keep it there as long as the Government fails to answer our moral case as a Christian government should; as long as it thinks only in terms of the whip, the handcuffs and more oppressive legislation in its attempts to solve the moral problem our demands present.

But our biggest victory to date has been the way in which we have got world opinion solidly behind us. The Malanites have been largely isolated. The 150,000 000 black people of Africa have made it plain that they are with us. The teeming millions of Asia follow our struggle from day to day with unabated interest. We have won friends for our cause in Europe and in America. The Malanites might still count on a rapidly dwindling number of white countries which might sympathise with them but there is no doubt whatsoever that to-day the world has been roused to see the justice of our cause.

We would be unwise, however, to rest on our laurels and not work harder to bring every man of colour who is humiliated by the Pass Laws and Group Areas and mixed Marriages legislation into the campaign. The Government, though shaken, has shown clearly that it lacks the moral courage as well as the capacity to reason with us. It is in no mood to respect the wishes of the non-Europeans. We expected that to happen. We must organise and exert peaceful, non-violent pressure until we have our way. It is going to cost us a lot; but if Dr. Moroka and the other leaders of Congress have been jailed, why should we not all be jailed as a community one day? That is the mood of the African people today.

NON-VIOLENT WAR IN SOUTH AFRICA

HEARTENING MESSAGE FROM INDIA

IN the course of his address on the occasion of the Flag Hoisting Ceremony in Delhi, on Independence Day, August 15, Prime Minister Mr. Nehru said, while there was a general talk of war all over the world there was another kind of war going on in South Africa.

Mr. Nehru said this had relation with India because the method of Satyagraha taught by Mahatma Gandhi was being practised there by African and Indian people against racial oppression. A war of principle was going on in South Africa—the principle whether there was equality between man and man or whether there were walls between one community and another, and whether one community could suppress another on the basis of colour. The people of Africa and Indians there had learnt a lesson from Mahatmaji and were peacefully opposing oppression. Mr. Nehru added "I am happy to know that the Indian residents of South Africa are cooperating fully with Africans in their peaceful struggle. I have full confidence that the sympathy of every mind and heart in this country will go out to the struggling people of South Africa."

The Prime Minister commended these peaceful ways to the people and said that it was through them that the country had attained freedom. He hoped that in future too peaceful methods would be made use of for settling disputes. He added "Remember this day and make a vow to work for the country zealously. When you work to take the country forward you are only helping to take yourself forward."

Cuticura SOAP

The medicinal and toilet properties in Cuticura Soap not only cleanse the skin thoroughly, but help it to retain its beauty and its natural moisture, so easily "dried out" in hot climates.

For Flawless COMPLEXIONS

548

INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

Nagpur, August 11.

MR. CHESTER BOWLES ON HELP TO INDIA

"WE admire the people who work to help themselves. I doubt whether there is any other country in the world which with such slender resources had done so much in five years as you have done. We feel it is a unique record," said Mr. Chester Bowles, American Ambassador, explaining why the U.S.A. was disposed to assist India. The occasion was his address to Project Executive Officers this week at Nilokheri, where were present officers of the U.S. Technical Co operation Administration.

Mr. Chester Bowles observed that Americans found in India "a great symbol of man's determination to live his own free life and his faith that perfectability of the human ideal can be achieved by non-violence."

The foundation of Indian society must be built on the production of food if she has to escape the enormous outlay of £600 million on her food imports. This was the answer the U.S. Ambassador gave to queries put to him both in India and in the U.S.A. as to why the community project scheme dealt mainly with agricultural development and not with industrialization.

Cottage Industries

In the encouragement of small scale cottage industries lay the solution of securing adequate employment for the masses in the country. This was the view expressed this week at Bombay by Mr. D. P. Karmarkar, Deputy Minister for Commerce and Industry, Government of India, while addressing the annual general meeting of the Association of Indian Industries.

'Bhoodan Yagna'

The whole of August will be spent in pursuit of Acharya Bhave's "Bhoodan Yagna," when an endeavour will be made to collect at least five acres of land in each village. This task has been entrusted to Congress Committees, Legislators and workers in Uttar Pradesh by the U.P. Congress H.Q.

In Maharashtra

Maharashtra witnessed this week the launching of Bhoodan Yagna by Mr. Shankerrao Deo, Secretary of the Sarva Seva Sangh, who began his journey on foot of Purandar taluka in Poona district. A function was held at the Kasturba Ashram at Sasvad (Poona District) to mark the occasion, where Mr. Deo held out the benefits of 'Bhoodan Yagna' and asked the people of Maharashtra to crown his efforts with success. A donation of 7½ acres of land was announced at the function.

In Bihar

Acharya Vinoba Bhave is scheduled to enter Bihar territory on September 10. Congress workers of Bihar are aiming at a minimum of five acres of land per village to be donated to his movement.

India's Sympathy With South African Struggle

All Pradesh and District Congress Committees have been called upon by the A.I.C.C. to convene meetings where sympathy will be expressed with the Africans and Indians in South Africa in their struggle "for elementary human rights"

The A.I.C.C. has in a circular issued this week asked all Pradesh and District Congress Committees to organize public meetings at each district headquarters and in cities and towns under their jurisdiction and adopt resolutions appreciating "the courage and spirit of self-sacrifice shown by the South African people in conducting the Satyagraha movement in a peaceful manner."

Research Work In India

Scientific workers of India match the best talent in the world. This was the view expressed in New Delhi by Dr. Hilary Koprowski, Polish-born scientist and a reputed research worker in viruses. The students, who were being sent abroad for advanced studies to U.S.A., he opined, touched a high mark in intelligence and were expected to place India on the scientific map of the world.

Dr. Koprowski, who attended the recent International Conference on Rabies, was struck with the work carried on in Pasteur Institute and in the Nutrition Research Laboratories. Research work on up to-date lines, vitally affecting medical knowledge, was being conducted in these places, he said.

Women's Food Council

The All India Women's Food Council was engaged recently in organising, 'Annapoorna', cafeterias in the country. The chief aim of the Council, which came into existence in 1950, is to popularize non cereal food stuffs. In these cafeterias is demonstrated how non-cereal food stuffs can be turned into nutritious and palatable dishes and at prices which are within the reach of average middle-class people.

Railway Minister

While he attached great importance to the observance of sound commercial principles in the successful management of Railways, he felt that it was not only desirable but even necessary to give precedence to programme of all-round improvement in the conditions of travel and in the conditions of employment over narrow business principles of adequate return for investments made. These were the views put through in a broadcast this week by the Railway Minister, Mr. Lal Bahadur Shastri. Further, he observed, "I have only recently, taken over as the Minister for Railways. The intricacies of an organization which works around the clock all 24 hours of the day for 365 days of the year and spread over an area of 1,177,000 sq. miles are indeed great. It will, therefore, take some time before I can familiarize myself with all aspects and details of railway administration and operations."

U.P. Minister On Press

What power the Press wields was reflected in the observations made by the Minister for Information, Uttar Pradesh, at a reception the Kanpur Journalists Association gave him this week. "The Press has great power to make or unmake things, and it is, therefore, very essential that Pressmen use their pen with due sense of responsibility and realize fully the repercussions of their widely circulated written word," said Mr. Kamlapati Tripathi.

The Minister went on to say that he himself had been a Pressman, although he did not fall into the category of a professional journalist. All the same he was cognizant of the hardships they had to contend with at various stages of their career. He assured them he will do all he can to brighten up the life of journalists in the State.

President Of Bombay P.C.C.

A report has gained currency that Mr. S. K. Patil, President of the Bombay Pradesh Congress Committee, has intimated the Congress President, Mr. Nehru, and the Chief Minister, Mr. Morarji Desai, the "feelings of the Congressmen of Greater Bombay against the new taxation proposals of the Bombay Government." The members of the B.P.C.C. "feel that the new proposals, especially the multipoint sales tax was untimely," and was bound to "effect the party's popularity,"—this was stated to have been the language employed in the two letters.

He and the members of the B.P.C.C. were not opposed to the new taxes in principle, said Mr. Patil in an interview, but definitely "we feel that this is not the proper time to ask the people to pay more from their pockets, which are empty."

No untoward developments marked the Hartal staged in Bombay city and several other centres of the State as a protest against the new sales tax.

Less Children

Multiply trees and not children was the advice given by Mr. K. M. Munshi, Governor of U.P., to a gathering of students and staff of Allahabad University. Inaugurating the tree plantation week organised by the University, the Governor asked each one of them to take a pledge to plant at least one tree and said in a humourous vein that only trees should be multiplied and not children.

Munshi's Views On Universities

Addressing the Allahabad University Mr. K. M. Munshi, Governor of U.P., affirmed his belief in the autonomy of an University. The Governor was of the view that in the field of learning men should be free to pursue their own line of thought or to express their own opinion so long as it was on an academic level. "This is the essence of democracy," he said, "and in so far as it lies in me, I have always fought for, and will fight for the autonomy of universities."

"Distin's 1952 Price list of selected Flower, Vegetable, Grass and Root feeds as well as Horticultural sundries and Insecticides gladly posted free of charge. Write to: Distins Seeds (Pty) Ltd, Box 2360, Johannesburg."

Things In General

Africans' Anxiety To Learn

THE South African Institute of Race Relations in a Press statement states: Throughout Southern Africa Africans are displaying a healthy anxiety to acquire tuition and training which will better fit them into the European way of life. In the face of extreme difficulties Africans are working hard to improve their educational standard and to acquire training—often with remarkable success.

Northern Rhodesia, whose labour shortage threatens to disrupt the industrial set up of the Colony, is harnessing this anxiety to good purpose. The Government provides training to enable Africans to enter such varied and interesting occupations as meteorology, radio, forestry, nursing, bookbinding, printing and compositing, carpentry, printing, fitting, driving and smithy work, as well as tuition in clerical work at its school for African Civil Servants at Lusaka.

The clerical school is quite unable to meet the demands for training in accountancy, office routine, typewriting and shorthand, and African unable to enrol study by means of correspondence courses run by organisations in the Union of South Africa.

The anxiety to learn has also touched the African women who traditionally married very young and did not seek employment, and the Colony is building a growing force of African women as nurses, ward attendants, and more recently, as tailors and shop assistants. The women have proved a great success in in these employments.

Northern Rhodesia is creating a valuable national asset with its trained labour force which will grow with Rhodesia's industrial development and provide the staff to man the Colony's industrial machine.

Union Population In 1951

The Union's total population (all races) in 1951 was 12,646,375 an increase of 1,228,024 over the figure of the 1946 census. Asiatics numbered 365,524 compared with 285,260 in 1946. Cape Malays numbered 63 537. There is no comparative figure for 1946 as in that census they were included with Coloureds. The Union's Coloured population in 1951 totalled 1,038,766. The comparative figure for 1946 which included Cape Malays was 928,484, Africans totalled 8,535,341 in 1951 compared with 7,831,915 in 1946. Europeans totalled 2,643,187 compared with 2,372,690 in 1946. Individual statistics for the four provinces were:

Cape.—Asiatics 17,548, Cape Malays 56,542, Coloureds 923,914, Africans 2,483,652 Europeans 935,674. Total 4,417,330.

Natal.—Asiatics 299,068, Cape Malays 983, Coloureds 30,567, Africans 1,803,347 Europeans 724,468. Total 2,408 433

Transvaal.—Asiatics 48,892, Cape Malays 5,913 Coloureds 69,502, Africans 3,172,640 Europeans 1,205,458. Total 4,802,405

Orange Free State.—Asiatics 16, Cape Malays 119, Coloureds 14,783, Africans 775,702, Europeans 227,587. Total 1,018,207,

India Independence Celebration In Johannesburg

India Independence Day was celbrated in Johannesburg on August 15 under the auspices of the Transvaal Hindu Sava Samaj. Mr. J. L. Malhautra, acting Secretary to the High Commissioner for India, in the course of his speech said India could proudly claim great achievements during four years of her independence. Besides the strong foundation for a consitutional democratic government, she had laid solid foundations for economic progress. Among the other speekers were Mr. Z. V. Parekh, chairman, and P. S. Joshi.

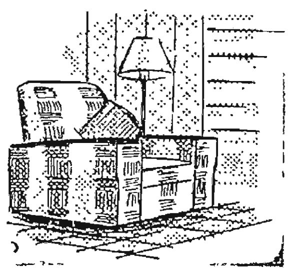

SAVE MONEY ON FURNITURE

SPECIAL WHOLESALE DEPARTMENT TO CATER FOR STOREKEEPERS

Write for Price Lists and Illustrations of FACTORY MADE Furniture:

Bedroom, Diningroom and Lounge Suites,—Kitchen Furniture, Occasional Furniture and Office Furniture.

You can also send Customers to our Showrooms to be served on your behalf—or sell to them from our Catalogue which we can supply on application.

SIMPLEX

FURNITURE FACTORY (Pty.) Ltd.,

Phone 20508. — Tel. Add.: "SIMPLEXFUR"

64 Alice Street, DURBAN.

FOR SALE

Banana Crop ready for cutting.

For details apply:

COMMERCIAL DISTRIBUTORS

26 Alice Street, DURBAN.

Phone 25436.

SHINGADIA STORES

(Prop: Premier Silk Bazaar Ltd.)

Direct Importers

Drapery, Outfitting, Fancy Goods, Oriental Curios Etc. Etc.

P.O. Box 111. UMTALI, S. Rhodesia.

Telegrams: "Premsilk" Phone: 2523.

PREMIER WHOLESALERS

(Members of the Mashonaland Wholesalers Association)

Everything for the African Trade. Prints, Khaki, Calicos, Blankets, Shoes & Fancy Goods.

P.O. Box 319. Phone: 2523/Extn I.

UMTALI, S. Rhodesia

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns. Apply:

306 Commissioner St., Jeppe, Johannesburg.

RHOD-INDIA LIMITED

Exporters, Importers & Manufacturers Representatives

Piece Goods, Hosiery, Jute Goods.

Enquiries Solicited: Prompt Attention.

"Aryan Mahal" 6th Floor, Plot 43, "C" Road, Churchgate Reclamation,

Cables "Indorhod." BOMBAY, INDIA.

Sports Notes

By "RAJAH"

Narrow Win For Natal African XI

A large crowd saw the Natal Africans beat the Natal Coloureds 2—1 in the second of the series of Natal Inter-Race matches played at Curries Fountain on Sunday. The Africans will now meet the Natal Indian XI on Sunday, 7th September in the finals for the Singh's Trophy.

The Coloureds were unlucky to lose in view of their all-round superiority displayed on the field and for the major part of the game the score remained 1—1. Only towards the end the Africans scored the winning and so narrowly won the match. The African team is undoubtedly a much improved side and the Indians will have to select their best team to beat them. The Africans won this trophy previously and they will endeavour to capture it again from the Indians.

In the Juvenile (under 18) the Natal Indians beat the Natal Coloureds 2—0 in which the early spectators were treated to some grand soccer from the youngsters.

The travelling tired Northern District team was trounced 8—2 their name sake stella of Durban in the Senior Natal Cup Semi-final at Curries Fountain on Saturday. This means that the Durban side will now meet Midlands of Maritzburg in the finals for the Natal Cup.

At Clairwood, South Coast proved too strong for Durban County to beat them 5—3 before a large crowd. Last week South Coast beat a Durban side 5—3.

Soccer fans will be treated to a feast of soccer on Saturday, at Curries Fountain when Stella-Warwickshire and Young Stella-Young Aces clash should be a big draw. Further to this the Junior and Juvenile Inter-Town match will be of interest to watch.

The following players are selected to represent the Durban Indian Football Association (Junior) in the Intertown match against the Maritzburg District Football Association on Satuturday, 23rd August.

(Goals) Andy Muthoosamy, (R. F. back) R. Manick, V. Capt. (L. F. back) M. S. Pillay, (R. H. back) K. A. Odeon (Captain) (C. H. back) E. Tayob, (L. H. back) T. Perumal, (O R. forward) B. J. Singh, (I. R. forward) R. M. Moodley, (C. forward) D. Isaacs, (I. L. forward), Chin Maistry, (O. L. forward) P. Reuben. Reserves J. A. Chellan, D. Jack, V. Rungiah, G. Abrahams. Manager: Mr. Chota Essop.

The following players are selected to represent Young-Woodlands of Maritsburg Indian Football Association (Juveniles) in the Inter-Town match to be played against Stella of Durban.

(Goals) G. Phillips, (R. Back) T. R. Naidoo, (L. Back) J. Dookie (Capt)., (R. Half) Brian, (C. Half) Rajab, (L. Half) J. Reddy (O. Right) K. Govender, (I. Right) V. Vather, (C. Forward) M. Pillay, (I. Left) S. Shaikh and (O. Left) C. B. Singh.

'Moonlighters Are Transvaal League Champions'

Moonlighters became the League Champions after their narrow 2-1 win over Dravidians. The chief scorers being Pillay and Bala Moodley (Captain of Moons).

Golf Results

G. Devraj won the Bogey competition and Sunday Naicker was placed second over 18 Holes at Curries Fountain on Sunday. The Sewduth's Trophy will be competed for on Sunday, August 24, commencing at 8. a.m.

SOCCER
Currie's Fountain.
Saturday, 23 Aug. 1952.
Senior—Thajmoons Cup
"A"
Stella vs. W'Shire
(Main) 3-30 p m
"B"
Young Stella vs. Young Aces
(Main) 2-0 p.m.
Junior—Inter-Town—Semi Final
Maritzburg vs. Durban
(No 1) 3-15 p.m.
Juvenile—Natal Cup
Maritzburg vs. Stella (Durban)
(No. 1) 2 0 p.m.
Raman Bros'. Cup Final
Sastri College "A" vs. Shamrocks "B"
(No. 3) 2-0 p.m.
In the event of a Draw Extra Half or Halves Must be played as directed by the Secretary of the Association

P.O. Box 96. Phone 24471.
To Furnish Your Home Economically
See
LALA BABHAI & CO. (PTY.) LTD.
107 Prince Edward Street, DURBAN.
Stockists of:—
NEW & RECONDITIONED FURNITURE & HOUSEHOLD EFFECTS. RADIOS & RADIOGRAMS, MUSICAL INSTRUMENTS, SEWING MACHINES & OFFICE FURNITURE Etc.
Exporters and Commission Agents for Natal Fruit and Vegetables. We specialize in green ginger and Indian Vegetables. Wholesale only. Write for particulars Box 96, Durban.

Phone Day 24169 Phone Night 833549
L. RAJKOOMAR (PTY.) LTD.
14, CROSS STREET, DURBAN.
Funeral Directors and Manufacturers of all classes of Coffins and Wreaths
Contractors to the INTERNATIONAL FUNERAL COMPANY, LIMITED.
Reg. Office: 14 CROSS STREET, DURBAN
Country Orders for Coffins and Wreaths, accepted by phone and despatched by rail at the shortest notice.

Books For Sale

Tagore's Literature

Essays, Novels, Poems and Plays

SACRIFICE	(Novel)	5	6
GORA	(Novel)	9	0
MASHI	(Novel)	5	0
LOVER'S GIFT	(Poems)	5	6
CHITRA	(Play)	3	6
STRAY BIRDS	(Short Poems)	3	6
RED OLENDERS	(Play)	4	0
HUNGRY STONES AND OTHER STORIES		5	6
THE HOME AND THE WORLD	(Essays)	6	0
GLIMPSES OF BENGAL	(Esseys)	3	9
REMINISCENCES		5	6
POEMS OF KABIR		3	9
POST OFFICE	(Play)	2	6
THE KING OF THE DARK CHAMBER	(Play)	5	0

Obtainable from:
'Indian Opinion'
P. Bag, Phoenix, Natal.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૫૦ મું—અંક ૩૩ શુક્રવાર તા. ૨૨ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૨. છુટક નકલ પેની.૬

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૨૨ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૨.

કસોટીનો વખત

સવીનય ભંગની લડત અત્યાર સુધી તો અજાયબી પમાડે એવી સુંદર રીતે ચાલી રહી છે. આફ્રીકનો, જેઓના હાડમાં હીંસા વૃત્તિ ભરેલી છે, તેઓ આવા અહીંસક રહી શકે એવું ધારવામાં આવ્યું નહોતું. સત્તાધીશો લડતને દાબી દેવા અને લોકોનો ઉત્સાહ ભાંગી પાડવા પોતાનું બનતું કરી રહ્યા છે. એક પછી એક તેઓના નેતાઓને ઝડપવા લાગ્યા છે. આફ્રીકન નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રેસીડન્ટ-જનરલને પણ તેઓએ પકડયા છે. લોકોને નેતા વગરના કરી દેવાને તેઓએ આ પગલું લીધું છે. તેઓની પાસે રહેલી તોપો અને બોમ્બોની શકતીના મદમાં આવું ઉશ્કેરનારૂં પગલું લેવાની તેઓ ધૃષ્ટતા કરી શકયા છે. પરંતુ તેઓએ તેમજ ન્યાયને માટે જેઓ લડી રહ્યા છે તે લોકોએ યાદ રાખવાનું છે કે માનવીએ રચેલી મહાનમાં મહાન શકિત કરતાંએ મહાન શક્તિનું આ સૃષ્ટિપર રાજ્ય ચાલી રહ્યું છે અને હાલની લડતમાં લડનારાઓએ એ શકિતપર વિશ્વાસ મુકેલો છે, જે શકિતનો પૃથ્વીપરની કોઈ પણ શક્તિથી નાશ થઇ શકે તેમ નથી. એટલે બહાદુર સૈનિકો હીંમત રાખે અને પોતાનું મગજ જરા પણ ગુમાવે નહિ. તેઓની કસોટી થઇ રહી છે અને હજુતો ઘણીજ સખત કસોટીમાંથી તેઓને પસાર થવું પડશે. તેમાં તેઓ નિષ્ફળ ન નીવડે. આ લડત એવી છે કે જેમાં દરેકે પોતાના નેતા બનવાનું છે. પ્રત્યેક સૈનિકે અંત સુધી લડવાનું છે. જાલીમના હથોડા ભલે તેના ટુકડા થઇ જાય પરંતુ તે નમે નહિ. તેઓ એ ન ભૂલે કે ઇશ્વર-ખુદા તેઓની પડખે છે અને એજ તેઓનું રક્ષણ કરશે અને જાલીમને પોતાની રીત મુજબ ઠેકાણે લાવશે.

આ તો હજુ શરૂઆત છે. લોકોની શક્તિની ખરી કસોટી હજુ હવે થશે. અમને કહેવામાં આવે છે કે ઘણા લોકો જેલ જવાને તલસી રહ્યા છે. માત્ર જેલ જવામાંજ કશું નથી તેના કરતાં ઘણીજ બુરી વસ્તુઓને માટે આપણે તઈયાર રહેવું પડશે. આજે તો સત્તાધીશો આપણી નિર્દોષ સ્ત્રીઓ પર હાથ નાખી રહ્યા છે અને ચૌદ પંદર વર્ષના નિર્દોષ યુવાનોને ફટકાની સજા કરી રહ્યા છે. એ તો કંઇજ નથી. એ કરતાં બુરી વસ્તુઓ બનશે. તેની આપણે આશા રાખીએ અને શાંતીથી અને ગૌરવથી અને પરમકૃપાળુ પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કરતાં તેનો સામનો કરવા તઇયાર રહીએ.

એ વખત હવે આવેલો છે કે જ્યારે આ દેશના ગોરા રાજ્યકર્તાઓએ વહેલા પોતાનું અંતર તપાસવાની જરૂર છે. એ ભુલવું નહિ જોઇએ કે મતાધિકાર ધરાવનાર પ્રત્યેક ગોર નર નારી રાજ્યકર્તા છે અને હાલના તંત્રના સારાં તેમજ માઠાં કામોને માટે તે જવાબદાર છે.

ગયે અઠવાડીયે ડરબનના સીટી હોલમાં એક વિરોધ સભા થઇ હતી જેમાં બે હજાર ગોરી સ્ત્રીઓ હાજર હતી. તેઓએ નીચે પ્રમાણે ઠરાવ કર્યો હતો:

> અમે ડરબનના સીટી હોલમાં જાહેર સભામાં એકત્ર થએલી ડરબનની સ્ત્રીઓ દક્ષિણ આફ્રીકામાં નેશનલીસ્ટ સરકારના કૃત્યો માટે અમારો ગંભીર શોક દર્શાવીએ છીએ.
>
> અમે માનીએ છીએ કે નેશનલીસ્ટ સરકાર આ દેશનું ભવિષ્ય જોખમમાં નાખી રહી છે અને અમારાં સંતાનોને રહેવાને માટે આ દેશને નાલાયક અને અરક્ષિત બનાવી રહી છે.
>
> અમે માંગીએ છીએ કે બંધારણ ટકી રહેવું જોઈએ, અમે માંગીએ છીએ કે ન્યાયને માટે ન્યાયની અદાલતોમાં જવાનો હક પુનઃસ્થાપિત થવો જોઈએ.
>
> અમે માંગીએ છીએ કે વ્યકિત તરીકેના હકોને માન અપાવું જોઇએ અને તેનું રક્ષણ થવું જોઈએ.
>
> અમે પ્રતિજ્ઞા કરીએ છીએ કે નેશનલીસ્ટ સરકારને સત્તાપરથી ઉઠાડી મુકવાનો અને દક્ષિણ આફ્રીકાને માટે લોકશાસન સિદ્ધ કરવાનો સંયુકત અને સતત પ્રયાસ [illegible]

આજ વસ્તુને માટે દક્ષિણ આફ્રીકાના બીન-ગોરાઓ આજે અહીંસક યુદ્ધ ચલાવી રહ્યા છે. પરંતુ શું એમ કહી શકાશે કે ઉપરોકત સભામાં હાજર રહેલી સ્ત્રીઓની અથવા યુનાઇટેડ પ્રાર્ટી લેબર પાર્ટી અને ટોર્ચ કમાન્ડો, જેઓએ "યુનાઇટેડ ડેમોક્રેટીક ફ્રન્ટ" ઉભું કરેલું છે તેઓની તેઓને સહાનુભૂતી છે? જો ન હોય તો ઉપરોકત ઠરાવનો અને જે શોર તેઓ મચાવી રહ્યા છે તેનો કશો જ અર્થ નથી. સત્યને માટે દુઃખો ઉઠાવી રહેલા પુરૂષો અને સ્ત્રીઓને હીંમત અને ઉત્તેજન આપનારો દક્ષિણ આફ્રીકામાંથી હજુ એક પણ સુર સંભળાયો નથી. દુર દેશથી એક ખ્રીસ્તીનો અવાજ આવેલો છે જે કહે છે કે: આ અહીંસક લડતે એક મહાન નૈતિક સવાલ ઉભો કરેલો છે જેને દુનીયાના ખ્રીસ્તીઓ અવગણી નથી શકતા. ઇશુખ્રિસ્તને નામે અને જે દેશમાં રાજનૈતિકો અને દેશના કાયદાઓ માટે ખ્રીસ્તી ધર્મનો આધાર હોવાનો દાવો કરવામાં આવે છે તે દેશમાં જાતીય સર્વોપરિતાના સિદ્ધાંત સામે વીરોધ કરવાની આ રીતની ખ્રીસ્તી ધર્મીઓએ અવશ્ય નોંધ લેવી ઘટે છે." આ અવાજ રેવરન્ડ માઇકલ સ્કોટનો છે કે જેમને પોતાનાં આવા મતના કારણે આ દેશમાં દાખલ થવાની મનાઇ કરવામાં આવી છે. આ મતના કારણે તેઓને આ દેશને જોખમરૂપ ગણવામાં આવ્યા છે. એટલે ખુદ ઇશુખ્રીસ્ત પણ જો પોતાના મુર્તસ્વરૂપે આહે હાજર થાય તો તેમને પણ રોકવામાં આવે!

આ લડતમાં લડી રહેલાઓને અમે કહી શું કે: હીંમત નહિ હારશો; મરદાનગીથી અને અંતે સત્યનો જ જય છે એ વિશ્વાસથી આગળ વધ્યે જાઓ.

લડતના ખબરો

યુનીયનના અન્યાયી કાયદાઓ સામે બીન ગોરાઓની સવિનય ભંગની લડત સારી રીતે ચાલી રહી છે. ગયે અઠવાડીયે ખાસ જાણવા જેવો બનાવ આફ્રીકન નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રેસીડન્ટ જનરલ ડૉ. જે. એસ. મોરોકાની તેમના દવા ખાનામાં દરદીઓને તપાસી રહ્યા હતા તે વખતે થએલી ધરપકડનો બન્યો. તેમને પા. ૧૦૦ના જામીન પર છોડવામાં આવ્યા છે અને કેસ જોહાનીસબર્ગમાં બીજા પકડાએલા નેતાઓ સાથે ઓગસ્ટ તા. ૨૬મીના ચાલશે. તેમનાપર સપ્રેશન ઓફ કોમ્યુનીઝમ એકટની રૂએ આરોપ મુકવામાં આવ્યો છે. પકડાયા પછી આફ્રીકનોને તેમણે પાઠવેલા સંદેશામાં જણાવ્યું છે કે તેઓએ શાંત રહેવું અને ગૌરવથી વર્તવું

બે દાકતરી અભ્યાસ કરનારા આફ્રીકન વિદ્યાર્થીઓ ડીલીઝા મજી, જે આફ્રીકન નેશનલ કોંગ્રેસ યુથ લીગના પ્રમુખ છે અને હેરીસન મોટલાના, જે લીગના સેક્રેટરી છે તેઓને જોહાનીસબર્ગની યુનીવર્સીટી મેડીકલ સ્કુલમાંથી પકડવામાં આવ્યા. તેઓને પણ એજ કાયદો લાગુ પાડવામાં આવ્યો છે અને પા. ૧૦૦-૧૦૦ના જામીનપર છોડવામાં આવ્યા છે.

બીજા પકડાયેલા જાણીતા આ[illegible] (ટ્રાંસવાલ)ના સેક્રેટરી મી. ડેવીડ બોપાપી અને ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના પ્રમુખ શ્રી. નાના સીતા છે. શ્રી. નાના સીતાને પ્રીટોરીયામાં પોતાને ઘેરથી પકડવામાં આવ્યા. તેઓને પણ એજ કાયદો લાગુ પાડવામાં આવ્યો છે.

શ્રી. નાના સીતા એપાર્ટહેડના કાયદાનો ભંગ કરી સાત દિવસની જેલ ભોગવી આવ્યા છે અને એ પહેલાં લગભગ મહિનો કાચી જેલમાં રહ્યા હતા. તેમનો કેસ પણ તા. ૨૬ પર રહ્યો છે. શ્રી. નાના સીતાએ જામીનપર છુટવાની ના પાડી છે અને તેથી તેઓ કાચી જેલમાં છે.

કેપ પ્રાંતમાં રોજની ધરપકડો થયા કરે છે. શનીવાર ઓગસ્ટ તા. ૧૬મીના ૯૬ આફ્રીકનો છ ટુકડીઓમાં પોર્ટ એલીઝાબેથમાં ત્રણ મેજીસ્ટ્રેટો સમક્ષ હાજર થયા હતા. બે ટુકડીઓમાં ૩૦ સ્ત્રીઓ હતી.

મી. આર. બેક્સ જેમની સમક્ષ પહેલી ટુકડી પર કામ ચાલ્યું હતું તેમણે એ ટુકડીમાંના ચારને ચાર ચાર ફટકાની સજા કરી હતી. અને આરોપીઓને કહ્યું હતું કે "સોમવારથી હું સજા વધારવા ઇરાદો રાખું છું."

નેતાઓને પા. ૮નો દંડ અથવા ૪૦ દિવસની કેદની સજા કરી અને [illegible]

ફીનીક્સ સંસ્થામાં કસ્તુરબા સ્મારક સ્કુલ

ફીનીક્સ સંસ્થાના મહાત્મા ગાંધીજીના જુના નિવાસસ્થાન "સર્વોદય"માં કસ્તુરબા સ્મારક સ્કુલ એક વર્ષપર પાંચ છોકરાંઓથી શરૂ કરવામાં આવી હતી તેમાં આજે ૧૪૫ છોકરાં થઇ ગયાં છે. આજ સુધી તો છોકરાંઓને એ મકાનમાં તેમજ મકાનની બહાર ચટાઇઓપર બેસાડી શીખવવામાં આવતું હતું. અને 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' તરફથી થએલા મહાત્મા ગાંધી સ્મારક ફન્ડના પા. ૧૦૦૦ માંથી અને અવરનવર દાનની આવતી રકમોમાંથી સ્કુલનો ખરચ ચલાવવામાં આવતો હતો. છોકરાંઓ તદન ગરીબ વર્ગના છે અને તેઓની પાસેથી ફી લેવામાં આવતી નથી. સ્કૂલને લગતી સ્ટેશનરી વીગેરે પણ એ રકમમાંથી જ અને ત્રણ શિક્ષકોના પગારો પણ તેમાંથી પુરા પાડવામાં આવી રહ્યા હતા. હવે એ રકમ પુરી થવા આવી છે અને સ્કૂલ જે રીતે ચાલે છે તે રીતે લાંબો વખત ચલાવી શકશે નહિ. તેથી યા તો જાહેર ફાળો કરવો રહ્યો અથવા સરકારી કેળવણી ખાતાની સહાયતા માંગવી રહી. સરકારી કેળવણી ખાતું જે રીતે સ્કુલ ચાલી રહી છે એ રીતે સ્કુલ તરીકે તેને સ્વિકારે નહિ. સ્કુલના મકાનમાં કાયદા મુજબ દર્શાવેલાં હવા, ઉજાસ, જગ્યા હોવાં જોઇએ અને છોકરાંઓને માટે બાંકડા અને ડેસ્કો હોવાં જોઇએ.

યોજના તો એવી છે કે મોટી સ્કુલ બાંધવી અને તેને માટે સરકારી ગ્રાંટ મેળવવી. કેટલાંક અનિવાર્ય સંજોગોને લઇને એ સ્કુલ બાંધતાં કેટલોક વખત વીતી જશે. દરમીયાન અમને થયું કે જે સ્કુલ ચાલી રહી છે તેને માટે કામ ચલાઉ મકાન તાકીદે લાકડાં અને એસબેસ્ટસના પતરાંથી બાંધી તેમાં બાંકડા પણ બનાવી દેવાં અને સરકારી મદદ મેળવવી જેથી ઓછામાં ઓછા શિક્ષકોના પગારનો અને બીજી નાની નાની જરૂરીયાતોનો ભાર ઓછો થાય. વળી એવું મકાન જો ઉભું કરવામાં આવે તો તે વ્યર્થ તો નહિ જ જાય કેમકે તેનો પાછળથી શિક્ષકોને રહેવાના સ્થળ તરીકે અથવા તો એક હોલ તરીકે પણ ઉપયોગ થઇ શકે જેની સંસ્થામાં ઘણી જરૂર છે.

આ વાતની કેટલાક હિતેચ્છુઓ સાથે ચર્ચા કરવામાં આવી હતી અને તેઓએ સારો ઉત્સાહ બતાવી પા. ૩૦૦ જેટલી રકમ લખાવાઇ ગઇ હતી અને મકાન બંધાવવાની તજવીજ ચાલી રહી છે.

આ ઉપરાંત બાંકડાના ખર્ચ માટે હું જાતે કેટલાક ભાઇઓ પાસે ગયો હતો અને તેઓ પાસેથી પા. ૫૦ જેટલી રકમ થઇ છે જેના જેટલા બની શકે તેટલા બાંકડા બનાવવામાં આવશે. એમ તો બાંકડા બનાવવાનો આજે મોટો ખર્ચ થઇ જાય છે પરંતુ અમારી ઇચ્છા બનતી કરકસરથી કામ કરાવવાનો છે.

અમારી અભિલાષા તો આ સંસ્થામાં આ નાના પાયાથી શરૂ કરી એક ઔદ્યોગીક કેળવણીનું મથક બનાવી ગાંધીજીના આદર્શોને જીવન્ત સ્વરૂપ આપવાની છે. એ અભિલાષા પાર પાડવી ઇશ્વરના હાથમાં છે. એ દિશાએ પ્રયતનો ચાલી રહ્યા છે.

દરમીયાનમાં ઉપરોક્ત મકાન અને બાંકડા વિગેરે માટે વધુ નાણાની મદદની જરૂર પડશે જ. આથી જો આ વાંચનાર ભાઇઓની તેમાં મદદ આપવાની ઇચ્છા થાય અને તેઓ મદદ મોકલી આપશે તો તે સાભાર સ્વિકારવામાં આવશે.

મણીલાલ ગાંધી.

દક્ષિણ આફ્રીકામાં અહિંસક યુદ્ધ

હિંદથી હિંમત આપનારો સંદેશો

ઓગસ્ટ તા. ૧૫મી હીંદના આઝાદ દીનની દિલ્હીમાં ઉજવણી વખતે ધ્વજારોહણ કરતાં પોતાના પ્રવચનમાં વડા પ્રધાન શ્રી. નેહરૂએ કહ્યું, દુનીયા ભરમાં આજે જ્યારે યુદ્ધની વાતો ચાલી રહી છે ત્યારે દક્ષિણ આફ્રીકામાં બીજી જાતનું યુદ્ધ થઇ રહ્યું છે.

શ્રી. નેહરૂએ કહ્યું કે એ યુદ્ધને હીંદની સાથે સંબંધ રહ્યો છે કારણ મહાત્મા ગાંધીજીએ શીખવેલ સત્યાગ્રહનો આફ્રીકનો અને હીંદીઓ દમનની સામે પ્રયોગ કરી રહ્યા છે. દક્ષિણ આફ્રીકામાં સિદ્ધાંતોનું યુદ્ધ ચાલી રહ્યું છે–માણસ માણસ વચ્ચે સમાનતા હોવી જોઇએ કે કોમ કોમ વચ્ચે દિવાલો ચણવી જોઇએ અને એક કોમ બીજીને વર્ણના કારણે દબાએલી રાખી શકે? આફ્રીકાના લોકો અને હીંદીઓ મહાત્માજી પાસેથી પાઠ શીખેલા છે અને દમનનો શાંતીથી વીરોધ કરી રહ્યા છે.

શ્રી. નેહરૂએ કહ્યું: "મને જાણીને ઘણો સંતોષ થાય છે કે દક્ષિણ આફ્રીકાના હીંદીઓ આફ્રીકનોની શાંતી ભરી લડતમાં તેઓને સંપુર્ણ સાથ આપી રહ્યા છે. મને પુર્ણ વિશ્વાસ છે કે આ દેશના દરેકે દરેક વતનીની હાર્દીક સહાનુભુતી દક્ષિણ આફ્રીકામાં લડી રહેલા લોકો પ્રત્યે જશે.

વડા પ્રધાને આ શાંતીથી લડવાની રીત ગ્રહણ કરવા લોકોને હાકલ કરી અને કહ્યું કે એ રીત વડે જ આ દેશે પોતાની આઝાદી પ્રાપ્ત કરી છે. ભવિષ્યમાં પણ તકરારોનું સમાધાન લાવવાને એજ રીતનો ઉપયોગ થશે એવી તેમણે આશા દર્શાવી. વધુમાં તેમણે કહ્યું: આ દીવસ યાદ રાખજો અને દેશની ઉત્સાહથી સેવા કરવાની પ્રતિજ્ઞા કરજો દેશની પ્રગતી કરવામાં જ તમારી જાતની પ્રગતી સમાએલી છે"

નોંધ અને સમાચાર

સંસ્થાનોની પ્રજાઓનો સ્વતંત્ર રાજસત્તાનો હક

સંસ્થાનિક રાજ્યોને જે સંસ્થાનો સ્વતંત્ર રાજસત્તા ભોગવતા નહિ હોય તે સંસ્થાનોની પ્રજાઓને પ્રજામતથી સ્વતંત્ર રાજસત્તા આપવા વિનતિ કરનારા ઠરાવપર યુનાઇટેડ નેશન્સની ઇકોનોમીક એન્ડ સોશીયલ કાઉન્સીલ તરફથી ધ્યાન દેવાઇ રહ્યું હતું. આ ઠરાવ જુન માસમાં ન્યુયોર્કમાં મળેલાં હ્યુમન રાઇટસ કમીશન તરફથી કાઉન્સીલપર મોકલવામાં આવ્યો હતો. ઠરાવને યુનાઇટેડ નેશન્સની જનરલ એસેમ્બલી પર મોકલવો કે નહિ એ ઇકોનોમીક એન્ડ સોશીયલ કાઉન્સીલ તરફથી ઠરાવવામાં આવશે. ઠરાવની શરૂઆતમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે પરદેશી સત્તા નીચેની કોઇ પણ પ્રજાની ગુલામી દશા જ ગણાય. ઠરાવને હીંદે ટેકો આપ્યો હતો જ્યારે બ્રીટને તેનો વીરોધ કર્યો હતો. હીંદના પ્રતિનિધિ મી. પી કે. બેનરજીએ ઠરાવના સમર્થનમા બોલતાં કહ્યું કે, "આમાં સંસ્થાનિક રાજ્યોને ખુલ્લાં પાડવાનો કે સંકોચમાં નાખવાનો જરાયે આશય નથી. પરદેશી તંત્ર નીચેની પ્રજાઓને વિશ્વાસ અને તકો મળે અને વહીવટ ચલાવનારા રાજ્યોને યુનાઇટેડ નેશન્સ નીચેની પોતની જવાબદારીઓ ઉઠાવવા સ્પષ્ટ દેરવણી મળે એવી સ્થિતિ ઉત્પન્ન કરવાને, આશય છે.

"ઠરાવનો હેતુ સ્વતંત્ર રાજસત્તાની દિશાએ પ્રગતીના કાર્યમાં સમતોલપણું લાવવાનો અને વધુ શોષણ, હીંસા અને કડવાશની શક્યતા અટકાવવાનો છે"

મી. બેનરજીએ કહ્યું કે, કાઉન્સીલ જાણે છે કે એશીયા અને આફ્રીકામાં વિશાળ જન સમુદાયો પુનરૂદ્ધાર અને પુનર્જન્મના કાળમાંથી પસાર થઇ રહ્યાં છે. એશીયા અને આફ્રીકાના સઘળા લોકોમાં નવચેતન આવી રહ્યું છે. લોકો જાગ્રત થયા છે અને જગતમાં પોતાનું ખરૂં સ્થાન અને વધારે સારૂં જીવન ગાળવાનો હક માગી રહ્યા છે.

"આપણે તેઓથી ડરીએ નહિ પરંતુ આઝાદ રાષ્ટ્રોના કુટુમ્બમાં તેઓને આવકારીએ, કારણ તેઓની સહાયતાથી જ યુનાઇટેડ નેશન્સના ખરીતાના હેતુઓ અને સિદ્ધાંતોને આપણે મજબુત બનાવી તેનું પાલન કરી શકીશું."

યુનીયનની વસ્તી

યુનીયનની કુલ વસતી ૧૯૫૧ની વસતી ગણત્રી મુજબ ૧,૨૬,૪૬,૩૭૫ની થઇ હતી જે ૧૯૪૬ના કરતાં ૧૨,૨૮,૦૨૬ વધારે હતી.

એશીયાટીકોની વસતી ૩,૬૫,૫૨૪ થઇ હતી જે ૧૯૪૬ માં ૨,૮૫,૯૬૦ની હતી.

કેપ મલાયની વસતી ૬૩,૫૫૭ની હતી. ૧૯૪૬ની વસતી સાથે તેઓની વસતી સરખાવી શકાય તેમ નથી કેમકે એ વખતે તેઓની ગણત્રી કલર્ડોની વસતીની સાથે કરવામાં આવી હતી.

કલર્ડોની વસતી ૧૦,૩૮,૭૬૬ની થઇ હતી. ૧૯૪૬ માં કેપ મલાય સહીત તેઓની વસતી ૯,૨૮,૪૮૪ની હતી.

આફ્રીકનોની વસતી ૮૫,૩૫,૩૪૧ની થઇ હતી ૧૯૪૬માં ૭૮,૩૧,૯૧૫ની હતી

યુરોપીયનોની વસતી ૨૬,૪૩,૧૮૭ની થઇ હતી. ૧૯૪૬માં ૨૩,૭૨,૬૯૦ની હતી.

આ બ્યુરો ઓફ સેન્સસ અને સ્ટેટીસ્ટીક્સ તરફથી પ્રસિદ્ધ થએલા ૧૯૫૧ની વસતીના પ્રાથમીક આંકડા મુજબ હતી.

ચારે પ્રાંતોની અલગ વસતી આ પ્રમાણે થઇ હતી:

કેપ–એશીયાટીકો ૧૭૫૪૮, કેપ મલાય ૫૬,૫૪૨, કલર્ડો ૯,૨૩,૯૧૪, આફ્રીકનો ૨૪,૮૩,૬૫૨, યુરોપીયનો ૯,૩૫,૬૭૪.–કુલ ૪૪,૧૭,૩૩૦.

નાટાલ–એશીયાટીકો ૨,૯૯,૦૬૮, કેપ મલાય ૯૮૩, કલર્ડ ૩૦,૫૬૭, આફ્રીકનો ૧૮,૦૩,૩૪૭, યુરોપીયનો ૭,૨૪,૪૬૮. કુલ ૨૪,૦૮,૪૩૩.

ટ્રાંસવાલ–એશીયાટીકો ૪૮,૮૯૨, કેપ મલાય ૫,૯૧૩, કલર્ડો ૬૯ ૫૦૨, આફ્રીકનો ૩૪,૭૨,૬૪૦, યુરોપીયનો ૧૨,૦૫,૪૫૮. કુલ ૪૮,૦૨,૪૦૫.

ઓરેંજ ફ્રી સ્ટેટ–એશીયાટીકો ૧૫ કેપ મલાય ૧૧૯, કલર્ડો ૧૪,૭૮૩, આફ્રીકનો ૭,૭૫,૭૦૨, યુરોપીયનો ૨,૨૭,૫૮૭. કુલ ૧૦,૧૮,૨૦૭.

દક્ષિણ આફ્રીકાના બંધારણનો ઈતિહાસ

મહાત્મા ગાંધીજીએ તેનું આપેલું વર્ણન

આજે દક્ષિણ આફ્રીકામાં યુનીયનના બંધારણને વિષે જે કટોકટીની સ્થિતિ ઉભી થઇ છે તે જોતાં મહાત્મા ગાંધીજીએ પોતાના "દક્ષિણ આફ્રીકાના સત્યાગ્રહ" પુસ્તકમાં એ બંધારણ કેવી રીતે થએલું તેનું આપેલું વર્ણન વાચકોને જાણવાજોગ થઇ પડશે.

બોઅર લડાઈ પુરી થયા બાદ ફ્રીનીખનની સુલેહ કેવી રીતે થઇ અને અંતે દક્ષિણ આફ્રીકાના ચારે સંસ્થાનોં એક કારભાર નીચે કેવી રીતે આવ્યા તેનું વર્ણન આપ્યા બાદ આગળ ચાલતાં તેઓ લખે છે :

"તેના સંબંધમાં એક બે એવી હકીકત છે કે જેનો ખ્યાલ સરખો પણ ઘણાને હોવાનો સંભવ નથી. ફ્રીનીખનની સુલેહ થવાની સાથે જ દક્ષિણ આફ્રીકાનાં ચારે સંસ્થાનો જોડાઇ ગયાં એમ ન હતું, પણ દરેકને પોતાની ધારાસભા હતી. તેનું કારભારી મંડળ એ ધારાસભાને પુરેપુરી રીતે જવાબદાર ન હતું. આવો સંકુચિત હક જનરલ બોથાને કે જનરલ સ્મટસને નજ સંતોષે. છતાં લોર્ડ મીલનરે વર વિનાની જાન ચલાવવાનું યોગ્ય ધાર્યું. જનરલ બોથા ધારાસભામાંથી અલગ રહ્યા. તેણે અસહકાર કર્યો. સરકારની સાથે સંબંધ રાખવાની ચોખ્ખી ના પાડી. લોર્ડ મીલનરે તીખું ભાષણ કર્યું, અને જણાવ્યું કે જનરલ બોથાએ એટલો બધો ભાર પોતાની ઉપર છે એમ માની લેવાની જરૂર નથી, રાજવહીવટ તેના વિના પણ ચાલી શકશે.

બોઅરોની બહાદુરી, તેઓનો આપભોગ, એ વિષે વગરસંકોચે મેં લખ્યું છે, છતાં વાંચનારની ઉપર એવી છાપ પાડવાનો મારો ઇરાદો ન હતો કે સંકટને સમયે પણ એઓમાં મતભેદ ન હોઇ શકે અથવા તો કોઈ નબળા ન જ હોય. બોઅરોમાં પણ સહજ રાજી થઈ જનાર પક્ષ લોર્ડ મીલનર ઉભો કરી શકયા, અને માની લીધું કે એઓની મદદ વડે ધારાસભાને પોતે દીપાવી શકશે. એક નાટકકાર પણ પોતાના નાટકને મુખ્ય પાત્ર વિના શોભાવી નથી શકતો, તો આ આકરા સંસારમાં કારભાર ચલાવનાર માણસ મુખ્ય પાત્રને વિસરી જાય અને સફળ થવાની ઉમેદ રાખે એ ગાંડો ગણાય. એવીજ દશા ખરેખર લોર્ડ મીલનરની થઇ. અને એમ પણ કહેવાતું હતું કે પોતે ધમકી તો આપી, પણ ટ્રંસવાલ અને ફ્રી સ્ટેટનો વહીવટ જનરલ બોથા વિના ચલાવવો એટલો મુશ્કેલ થઇ ગયો કે લોર્ડ મીલનર પોતાના બગીચામાં ચીંતાતુર અને બેબાકળા થએલા જોવામાં આવતા હતા! જનરલ બોથાએ સ્પષ્ટ શબ્દોમાં કહી દીધું કે ફ્રીનીખનના સુલેહનામાનો અર્થ તેઓ તો ચોખ્ખો સમજ્યા હતા કે બોઅર લોકોને પોતાની આંતર વ્યવસ્થાનો પુરેપુરો અધિકાર તુરત મળશે. અને તેમણે કહ્યું કે જો એવું ન હોત તો કદી તે પર પોતે સહી ન કરત. લોર્ડ કીચનરે તેના જવાબમાં એમ જણાવેલું કે એવી જાતનો કશોયે ભરોસો જનરલ બોથાને તેમણે આપેલો ન હતો. ધીગે ધીમે બોઅર પ્રજા જેમ જેમ વિશ્વાસપાત્ર નીવડે તેમ તેમ તેઓને સ્વતંત્રતા મળતી જશે! હવે આ બેની વચ્ચે ઇન્સાફ કોણ કરે? કોઇ પંચની વાત કરે તો પણ જનરલ બોથા શાને કબુલ થાય? તે વખતે વડી સરકારે જે ન્યાય કર્યો એ એમને સંપુર્ણ રીતે શોભાવનારો હતો. એ સરકારે કબુલ રાખ્યું કે સામેનો પક્ષ—તેમાંયે વળી નબળો પક્ષ–સમાધાનનો જે અર્થ સમજેલો હોય તે અર્થ સબળા પક્ષે કબુલ રાખવોજ જોઈએ. ન્યાય અને સત્યને ધોરણે તો હમેશાં એજ અર્થ ખરો હોય. મારા કહેવાનો મેં મારા મનમાં ગમે તેવો અર્થ રાખેલો હોય, છતાં તેની જે છાપ વાંચનાર અથવા સાંભળનારના મન ઉપર પડતી હોય તેજ અર્થમાં મેં મારૂં વચન કે લખાણ કહ્યું કે લખ્યું એમ મારે તેઓના પ્રત્યે કબુલ રાખવુંજ જોઇએ. આ સોનેરી નીયમનું પાલન આપણે વ્યવહારમાં ઘણી વખત નથી કરતા, તેથીજ ઘણી તકરારો થાય છે અને સત્યને નામે અર્ધું સત્ય–એટલે ખરૂં જોતાં દોઢ અસત્ય–ઉપયોગમાં લેવાય છે.

આમ જ્યારે સત્યની–એટલે અહિ જનરલ બોથાની–પુરી જીત થઇ ત્યારે તેઓ કામે વળગ્યા અને પરિણામે બધી સંસ્થાઓ એકત્ર થઇ અને દક્ષિણ આફ્રીકાને સંપુર્ણ સ્વતંત્રતા મળી. વાવટો યુનીયન જેક છે, નકશામાં એ પ્રદેશનો રંગ લાલ છે, છતાં દક્ષિણ આફ્રીકા સંપુર્ણ રીતે સ્વતંત્ર જ છે એમ માનવામાં કશી અતિશયતા નથી. એક પાઇ પણ બ્રીટીશ સલતનત દક્ષિણ આફ્રીકાના કાર્યકર્તાઓની સંમતી વિના દક્ષિણ આફ્રીકામાંથી લઇ ન શકે. એટલુંજ નહિ પણ બ્રીટીશ પ્રધાનોએ કબુલ કર્યું છે કે જો દક્ષિણ આફ્રીકા બ્રીટીશ વાવટો કાઢી નાખવા ઇચ્છે અને નામથી પણ સ્વતંત્ર થવા ઇચ્છે તો તેને કોઇ રોકી શકે એમ નથી. અને જો આજે દક્ષિણ આફ્રીકાના ગોરાઓએ એ પગલું નથી ભર્યું તો તેનું સબળ કારણ છે. એક તો એ કે બોઅર પ્રજાના આગેવાનો ચાલાક અને સમજુ છે. બ્રીટીશ સલતનતની સાથે જેમાં પોતાને કાંઇ પણ ખોવાનું નથી એવી જાતનું સહીયારૂં અથવા એવી જાતનો સંબંધ રાખે તો કંઇ અયોગ્ય નથી. પણ એ ઉપરાંત બીજું વ્યાવહારિક કારણ છે, અને તે એ કે નાટાલમાં અંગ્રેજોની સંખ્યા વધારે છે, કેપ કોલોનીમાં અંગ્રેજોની સંખ્યા ઘણી છે જો કે બોઅર કરતાં વધારે નથી, અને જોહાનીસબર્ગમાં કેવળ અંગ્રેજી અસર જ છે. તેથી બોઅર કોમ સ્વતંત્ર પ્રજાસત્તાક રાજ્ય આખા દક્ષિણ આફ્રીકામાં સ્થાપવાને ઇચ્છે તો ઘરમાં જ તકરાર દાખલ કરવા જેવું થાય અને કદાચ માંહોમાંહે લડાઇ પણ જાગે. તેથી દક્ષિણ આફ્રીકા બ્રીટીશ સંસ્થાન ગણાય છે.

યુનીયનનો કાયદો કઇ રીતે થયો એ પણ જાણવા જેવી વાત છે. ચારે સંસ્થાનોની ધારાસભાએ એક મત થઇને યુનીયનનું બંધારણ ઘડયું. બંધારણ બ્રીટીશ પાર્લામેન્ટને અક્ષરશઃ કબુલ રાખવું પડયું. આમની સભાના એક સભાસદે તેમાં વ્યાકરણ દોષ હતો તે તરફ ધ્યાન ખેંચી દૂષિત શબ્દ કાઢવાની સુચના કરી. મરહુમ સર હેનરી કેમ્પબેલ બેનરમેને તેની સુચના નામંજુર કરતાં કહ્યું કે રાજવહીવટ શુદ્ધ વ્યાકરણથી નથી ચાલી શકતો, એ બંધારણ બ્રીટીશ કારભારી મંડળ અને દક્ષિણ આફ્રીકાના કારભારીઓ વચ્ચેની મસલતને પરિણામે ઘડાયું છે, તેમાં વ્યાકરણનો દોષ સુદ્ધાં દુર કરવાનો અખત્યાર બ્રીટીશ પાર્લામેન્ટને સારૂ રાખવામાં આવ્યો નથી. તેથી એ બંધારણ જેવું હતું તેવુંજ આમ અને ઉમરાવ બન્નેની સભાઓએ કબુલ રાખ્યું.

આ પ્રસંગે એક ત્રીજી વાત પણ નોંધવા લાયક છે. બંધારણમાં કેટલીક કલમો એવી છે કે જે તટસ્થ વાંચનારને અવશ્ય નકામી લાગે. તેથી ખર્ચ પણ ઘણું વધ્યું છે. બંધારણ રચનારાઓના ધ્યાન બહાર પણ એ વાત ન હતી, છતાં તેઓનો ઉદ્દેશ સંપુર્ણતાએ પહોંચવાનો નહિ પણ આપલે કરીને એકમત થવાનો અને પ્રયત્ન સફળ કરવાનો હતો. તેથીજ હાલ યુનીયનની ચાર રાજધાનીઓ ગણાય છે. કેમકે પેટા સંસ્થાઓમાંથી કોઇ પોતાની રાજધાનીનું મહત્ત્વ છોડી દેવા તઇયાર ન હતા. ચારે સંસ્થાનોની સ્થાનિક ધારાસભા પણ કાયમ રાખવામાં આવી છે. ચારે સંસ્થાનોને ગવરનર જેવો કોઇક હોદ્દેદાર જોઇએ જ, તેથી ચાર હાકેમ કબુલ રાખવામાં આવ્યા છે. સહુ સમજે છે કે સ્થાનિક ધારાસભાઓ, ચાર રાજધાનીઓ અને ચાર હાકેમો બકરીના ગળાના આંચળની જેમ નિરૂપયોગી અને કેવળ આડંબરરૂપ છે. પણ તેથી દક્ષિણ આફ્રીકાના વ્યવહાર કુશળ કારભારીઓ ડરે એવા કયાં હતા? આડંબર હોવા છતાં અને તેથી વધારે ખર્ચ થાય તો પણ ચાર સંસ્થાનો એક થાય એ ઇચ્છવા યોગ્ય હતું તેથી તેઓએ બહારની દુનીયાની ટીકાની ચીંતા કર્યા સિવાય પોતાને યોગ્ય લાગતું હતું તે કર્યું અને બ્રીટીશ પાર્લામેન્ટની પાસે એ કબુલ કરાવ્યું

દેશ નેતાઓની મઢી રાખવા લાયક છબીઓ

સૌએ પોતાના ઘરમાં મઢીં રાખવા લાયક સુંદર આર્ટપેપર ઉપર છાપવામાં આવેલી દેશ નેતાઓની છબીઓ.

મહાત્મા ગાંધી.
પુ. કસ્તુરબા.
સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ અને પંડીત નેહરૂ સાથે.
શ્રી. અરવીંદ ઘોષ.

દરેકની શી. ૧

ચાર છબીઓ સાથે લેનારને શી. ૩–૬ પોસ્ટેજ સાથે.

c/o 'Indian Opinion'
P. Bag, Phoenix.

કેસરી – જીવન

બળ–બુદ્ધિ–તેજ વધારનાર

બાળક, યુવાન, બુઢ્ઢા સૌને શક્તિ આપનાર–સ્વાદિષ્ટ પૌષ્ટિક ખોરાક–લીલા આંબળાં સાથે અનેક ઓષધો મેળવી બનાવેલ–સાધારણ નબળાઇ અને મગજની નબળાઇમાં સંગીન કામ કરનાર સાત્વિક ઉપાય આજથીજ અજમાવો. એક રતલી બોટલની કીમત શી. ૨૫. ઓરડર સાથે પૈસા મોકલો અગર સી. ઓ. ડી.થી મંગાવો.

પ્રીન્સ બઝાર

૫૦ પ્રીન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, — નાટાલ.

આઝાદ હીંદના પહેલા પ્રતિનિધિ કોંગોની મુલાકાતે

બેલજીયન કોંગો ખાતેના હીંદ સરકારના કોનસલ જનરલ શ્રી. આપા સાહેબ પંતે ટુંક મુદતપર એ પ્રદેશની પહેલી મુલાકાત લીધી હતી.

રૂઆન્ડાઉરૂન્ડીના ટ્રસ્ટ પ્રદેશ સહીત કોંગોમાં લગભગ ૧૦૦૦ હિંદીઓની વસતી છે. તેમાંના મોટા ભાગના રૂઆન્ડઉરૂન્ડીમાં વસેલા છે અને મોટે ભાગે ઉસુમ્બુરા અને આજુબાજુના સ્થળોમાં છે.

ખુદ કોંગોમાં હજારેક જેટલા, આફ્રિકનો સાથે પરચુરણ વેપારમાં રોકાએલા છે. તેઓમાંના ઘણા આલબર્ટવીલ અને સ્ટેનલીવીલની પુર્વે સ્થાયી થયા છે. આલબર્ટવીલ એ કોંગોમાં દાખલ થવાને લેક ટાંગાનીકાપર આવેલું એકજ બંદર છે. લીયોપોલ્ડવીલમાં બેજ હીંદી કુટુમ્બો છે જેમાંનુ એક છેલ્લા બે માસ થયાં જ આવેલું છે.

કોંગો સાથેનો હીંદનો વેપાર ઓછો નથી અને ભવિષ્યમાં ઘણો વધી જવા વકી છે. ગયા વર્ષમાં ૭ કરોડનો થયો હતો.

શ્રીયુત આપા સાહેબ સાથે તેમના ધર્મપત્નિ ડો. નલીની પંત પણ હતાં. તેઓએ આલબર્ટવીલ, સ્ટેનલીવીલ, એલીઝાબેથવીલ અને લીયોપોલ્ડવીલની મુલાકાતો લીધી હતી.

આ સઘળી જગ્યાઓએ હીંદીઓએ ઘણા ઉત્સાહથી તેઓનું સ્વાગત કર્યું હતું. ગવરનરથી લઇને સઘળા અધીકારીઓએ ઘણો જ વિવેક બતાવ્યો હતો અને સઘળી અગત્યની સામાજીક, આર્થીક અને રાજકીય સંસ્થાઓ બતાવી હતી.

ત્યાંની હીંદી કોમ એકંદરે સુખી છે અને દરેક સ્થળે આબરૂથી રહી શકે છે. અમુક નજીવી મુશ્કેલીઓ સિવાય તેઓ દેશના સામાન્ય જીવનમાં સમાનતા ભોગવે છે.

ચારે પ્રાંતોની રાજધાનીઓ અને રૂઆન્ડા ઉરૂન્ડીમાં શ્રી. આપા સાહેબના સત્કારના મેળાવડાઓમાં બનતા સુધી ગવરનરોએ હાજરી આપી હતી અને કોંગો ખાતેના આઝાદ હીંદના પહેલા પ્રતિનિધિનો માનપુર્વક સત્કાર કર્યો હતો અને હીંદી કોમ પ્રજાના વ્યાપારી જીવનમાં પોતાનો ફાળો જે રીતે આપી રહી હતી તેથી સંતોષ દર્શાવ્યો હતો. તેઓએ હીંદને શુભેચ્છાઓ પાઠવી હતી અને આઝાદ દેશો સાથેનો તેનો બંધાએલો નવો સંબંધ મજબુત બનશે અને સહકારીતા ભરી લાગણી ટકી રહેશે એવી આશા દર્શાવી હતી.

શ્રી. આપા સાહેબે સઘળા શહેરોમાં આફ્રીકનોના વસવાટના સ્થળો પણ જોયાં હતાં. તેઓના રહેવાના ઘરો ઘણા સારાં અને સુઘડ હતાં અને તે તેઓએ પોતે જ બાંધેલાં અને તેની માલીકી ધરાવતા હતા. શહેરમાં રહેનારા આફ્રિકનો માટે પ્રગતીના સઘળા દ્વાર ખુલ્લાં હતાં.

પુર્વ અને દક્ષિણ આફ્રીકા વીરૂદ્ધ કોંગોમાં વર્ણભેદનું નામ પણ નથી. સઘળા સુધરેલા લોકોને માટે સમાનતાનો સિદ્ધાંત સ્વિકારવામાં આવ્યો છે. જે કોઇ યુરોપીયનોના જેવા હકો અને છુટો ભોગવવાને લાયક પુરવાર થાય તે "ઇવોલ્યુઇ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે અને સરકાર તરફથી તેને એ મતલબનું સરટીફીકેટ આપવામાં આવે છે.

કોંગોની ખીલવણી વિષે શ્રી. આપા સાહેબને પડેલી છાપ

બેલજીયન કોંગોની જાણીતી ન્યુસ એજન્સી બેલ્ગને મુલાકાત આપતાં શ્રી. આપાસાહેબ પંતે જણાવ્યું હતું કે, "મને સાનંદ તાજ્જુબી એ જોઇને થઇ છે કે અહીં વર્ણભેદ બીલકુલ નથી. બેલજીયનો આ રીતે રહેશે તો મારી ખાત્રી છે કે આફ્રીકાના ઘણા ભાગોમાં જે સુખ અને શાંતીને માટે ઝંખના કરવામાં આવી રહી છે તે કોંગો સિદ્ધ કરી શકશે."

એક સવાલના જવાબમાં શ્રી. આપા સાહેબે કહ્યું કે, "હું સ્પષ્ટ જણાવવા ઇચ્છું છું કે હીંદ પોતાની વસ્તિ ન આફ્રીકા ખંડમાં ઘુસાડવા માગે છે એ વસ્તુમાં જરા પણ સત્ય નથી. એ ખરૂં છે કે કેટલાક હીંદીઓ આફ્રીકામાં આવેલા છે અને સ્થાયી થયા છે. પરંતુ આ દેશમાં જોવામાં આવતા ઘણા ખરા પોતાની ઇચ્છાએ આવેલા નથી પરંતુ આ દેશની ખીલવણી માટે તેઓને બોલાવવામાં આવેલા છે. બીજાઓ ભલે ગમે તે કહેતા હોય પરંતુ હું ફરીથી કહીશ કે હીંદને આફ્રીકાપર કશી રાજકીય નજર નથી."

તેમણે કહ્યું, "બે શબ્દો હું કોંગો અને રૂઆન્ડા ઉરૂન્ડીના હીંદીઓને કહેવા ઇચ્છું છું. હું આશા રાખું છું કે તેઓ કોંગોના સારા નાગરીકો બનશે અને તેની ખીલવણીમાં પોતાનો યોગ્ય ફાળો આપતા રહેશે. આ દેશના મુળ વતનીઓ સાથે તેઓએ કદી હરીફાઇ કરવી નહિ જોઇએ. હું માનું છું કે જે હીંદીઓએ કોંગોમાં પોતાનું ઘર કર્યું છે તેઓએ આ દેશને ઉપયોગી થઇ રહેવું જોઇએ. તેઓ બુદ્ધિશાળી અને હીંમતવાન છે. આ દેશની સરકાર તેમને જે મદદ આપી રહી છે તેથી મારી ઉમેદ છે કે તેઓ આ દેશની ઉપયોગી સેવા કરી શકશે.

તમારાં મોઢામાં મીઠાઈ — મીઠાઈ — મીઠાઈ

પર્વરાજ શ્રાવણના આગમનની સાથે સાથે અમારી સારા દક્ષિણ આફ્રીકામાં પ્રસિદ્ધિ પામી ચુકેલી મીઠાઇના પુનરાગમનની જાહેર જનતાને ખબર આપતાં અમને હર્ષ થાય છે.

જુનું અને જાણીતું :—

જેઠાલાલ મીઠાઇ હાઉસ

આપની સેવામાં, પર્વના દિવસોમાં આપને મનગમતી મીઠાઇની જરૂરીયાત પૂરી પાડવાને માટે ટુંક સમયમાંજ શરૂ થનાર છે.

(ઉદ્ઘાટનના દિનને માટે આ પત્ર વાંચતા રહેશો.)

જનતાને ઉંચામાં ઉંચી બનાવટની સ્વાદીષ્ટ અને પૌષ્ટિક મીઠાઇ પુરી પાડવાની અમારી ધ્યેયપુર્તી માટે અમે સર્વાનુકુળ જગા ખાસ તઇયાર કરી રહ્યા છીએ.

હવેથી આપની મીઠાઇની જરૂરીઆતની ચીંતાનો ભાર અમારે શીરે મુકી આપ નિશ્ચંતે દક્ષિણ આફ્રીકાની સારામાં સારી મીઠાઇનો ઉપભોગ કરી શકશો.

આપના નાના યા મોટા દરેક ઓર્ડર ઉપર અમે પુરતી કાળજી આપીશું.

લગ્ન ઉજાણી વીગેરે માટેના ઓર્ડરો પૂરા પાડવાની અમે ખાસ વ્યવસ્થા રાખી છે.

વધુ ખુશ ખબર:

આપને તથા આપના સ્નેહિ યા મીત્રમંડળને એકાંતમાં શાંતીપુર્વક ચાહ નાસ્તાનો ઉપહાર કરવા માટે અમે સુંદર વ્યવસ્થા કરી છે. એક વખત જાતે પધારવાથી આપને ખાત્રી થશે.

જેઠાલાલ મીઠાઈ હાઉસ સપ્ટેમ્બર તા. ૧ લીના ખુલશે.

—: અમારૂં નવું શીરનામું :—

ફોન નંબર ૨૭૭૮૦, પી. ઓ. બોકસ ૨૦૪૩, ટેલી. એડ્રેસ: "સ્વીટમીટસ."

૭૨ પ્રીન્સ એડ્વર્ડ સ્ટ્રીટ

(પેસેજની અંદર)

ડરબન

(પહેલી પાનાનું અનુસંધાન)

લડતના ખબરો

બાકીના પ્રત્યેકને પા. ૬નો દંડ અથવા ૩૦ દિવસની સજા કરી.

બીજી ટુકડીઓને મી. એચ. વાન હુસટીન અને મી. એસ. પી. ટેન્સલીએ એવીજ સજાઓ કરી હતી.

ગેરવર્તનની ફરિયાદો

મયે અઠવાડીયે કેપટાઉનની મેજીસ્ટ્રેટની કોર્ટમાં મી. સેમ ખાને સત્યાગ્રહીઓને કાચી જેલમાં રીતસરનું ગેર વર્તન બતાવાતું હોવાની ફરિયાદ કરી હતી. મી. ખાન રેલવેના એપાર્ટહેડના ધારાઓનો ભંગ કરવા બદલ પકડાયેલા ૨૪ આફ્રીકનો વતી હાજર થયા હતા. તેમણે મેજીસ્ટ્રેટને કહ્યું કે સઘળાં આફ્રીકનોએ ફરિયાદ કરી હતી કે રોલેન્ડ સ્ટ્રીટની જેલમાં ગોરા વોર્ડરો તરફથી તેઓને માર મારવામાં આવ્યો હતો. તેમણે કહ્યું "એક માણસે ફરિયાદ કરી હતી કે તેને કાનપર માર પડવાથી જખમ થયું હતું. તેઓએ કહ્યું કે તેઓ કાચી જેલમાં હોવા છતાં જેલના મેદાનમાં તેઓને લાંબો વખત દોડાવવામાં આવતા હતા અને પછી ઠંડા પાણીના ઝારા નીચે ફરજીયાત નવાડવામાં આવતા હતા.

મી. ખાને કહ્યું કે તેઓનો ઉત્સાહ ભાંગી પાડવાનો અને બીવડાવવાનો રીતસરનો વિધિ ચાલી રહેલો જણાય છે. કોર્ટે આ બાબતની તપાસ કરવાની સુચના કરવી જોઈએ.

મેજીસ્ટ્રેટે કહ્યું મી. ખાને પ્રોસીક્યુટર (મી. એ. ઈરેઝમસ)ને એ ફરિયાદો ની તપાસ કરવા સુચવવું જોઈએ.

એપાર્ટહેડના અમલપર પ્રકાશ

કેપટાઉનની મેજીસ્ટ્રેટની કોર્ટમાં સત્યાગ્રહીઓનો મી. સેમ ખાન બચાવ કરી રહ્યા હતા ત્યારે કેપટાઉનના સ્ટેશન માસ્તર મી. સી. એમ. ડેમન્ટની ઉલટ તપાસ કરી હતી. મી. ડેમન્ટે કહ્યું કે, "ત્રીજા વર્ગના લગભગ બધા ઉતારૂઓ બીન-ગોરા હોય છે. કેપટાઉનમાં તેઓ માટે વેટીંગ રૂમની પુરી સગવડ છે કે કેમ એ હું કહી નથી શકતો."

કોને યુરોપીયન અને કોને નોન-યુરોપીયન ગણવા એ વીષે અધીકારીઓને કશી સુચના આપવામાં આવી નથી. તેઓની મુનસુફીપર છોડવામાં આવ્યું છે."

મી. ખાન: "એટલે એક કે અધીકારી જેને યુરોપીયન ગણે તેનેજ બીજો અધીકારી નોન-યુરોપીયન ગણી શકે?"—"એ શક્ય છે.

તપાસ ગુરૂવાર (ગઈ કાલ) પર મુલતવી રહી હતી.

ઓગસ્ટ તા. ૨૬

જોહાનીસબર્ગમાં સઘળે પોસ્ટરો લગાડવામાં આવ્યાં છે કે વીસ બીન-ગોરા નેતાઓ જેઓને સપ્રેશન ઓફ કોમ્યુનીઝમ એક્ટની રૂએ પકડવામાં આવ્યા છે તેઓનો ઓગસ્ટ તા. ૨૬ મીના મેજીસ્ટ્રેટની કોર્ટમાં કેસ ચાલશે તે વખતે સૌએ તે સાંભળવા હાજર રહેવું.

ડા. મોરોકાની ધરપકડ પર ટીકા

આફ્રીકન નેશનલ કોંગ્રેસ (કેપટાઉન)ના પ્રમુખ મી. લુકસ ફીલીપ્સે એક જાહેર સભામાં ભાષણ કરતાં કહ્યું કે ચાબાન્ચુમાં ડા. મોરોકાની થએલી ધરપકડથી શંકાશીલોનામાંથી એ વીચાર હવે દુર થઇ ગયો હશે કે નેતાઓ લોકોની સાથે દુઃખ ઉઠાવવા તઇયાર નથી.

જે કુરેટ્રેકરોને મોરોકા કુટુમ્બ તરફથી મદદો મળી હતી તેઓ આજે પોતાની કબરોમાં શાંતી ભોગવી નહિ શકે.

તેમણે કહ્યું, સપ્રેશન ઓફ કોમ્યુનીઝમ એક્ટ લાવવામાં આવ્યો ત્યારે એવો ભય દર્શાવાયો હતો કે તેનો અમલ માત્ર કોમ્યુનીસ્ટો સામે જ કરવામાં નહિ આવે. એ વસ્તુ આજ ખરી પડી છે. સરકારનો વીરોધ કરનારા સઘળાની સામે તેનો અમલ થશે. ડા. મોરોકા કદી કોમ્યુનીસ્ટ હતા જ નહિ તેમ છતાં તેમની સામે એ કાયદાનો અમલ થયો છે.

"સરકાર વીનીત (મોડરેટ) આફ્રીકનો સાથે મસેલત નથી કરતી એવી તેની ટીકા થઇ રહી છે. આજે હવે કોઇ વિનીત આફ્રીકન છે જ નહિ. કહેવાતા વિનીતો કોમદ્રોહીઓ છે. ડા. મોરોકા જો ઉગ્રવાદી (એકસ્ટ્રીમીસ્ટ) હોય તો અમે બધાજ ઉગ્રવાદી છીએ."

મી. ફીલીપ્સે એક અખબારી હેવાલની ટીકા કરતાં કહ્યું કે તેમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે પાર્લામેન્ટમાં નેટીવોના પ્રતિનિધિની થનાર ચુંટણીનો બહિષ્કાર કરવાની આફ્રીકન લોકમત વિરૂદ્ધ છે. તેમણે કહ્યું કે જવાબદાર આફ્રીકન લોકમત પાર્લામેન્ટમાં આજે આફ્રીકનોને જેવું પ્રતિનિધિત્વ આપવામાં આવેલું છે તેની તદ્દનજ વિરૂદ્ધ છે. આફ્રીકન નેશનલ કોંગ્રેસનો જે કોઇ પણ સભ્ય એ ચુંટણીમાં ખુલ્લી રીતે ભાગ લેશે તેની સામે કોંગ્રેસના બંધારણ મુજબ ઘટતાં પગલાં લેવામાં આવશે.

ગ્રોસરી ક્યાંથી ખરીદશો?

"બનતી ઝડપે, સારો માલ, કિફાયત ભાવે મોકલાવશું" એમ અમેજ કહીએ, તેના કરતાં અમારા ગ્રાહકોના સંખ્યાબંધ પ્રમાણપત્રોમાંના થોડાંક આપીએ છીએ, તે વાંચશો એટલે આપને ખાત્રી થશે કે "ગ્રાહકોને સંતોષ આપવો" એ અમારો મુદ્રાલેખ અતિશયોક્તિ ભર્યો નથીઃ—

ફોન: ૨૪૮૪૫.

ORDER FORM

Phone 26 Telegrams: "DUNGARSHI" P.O. Box 7

Dungarshi Morarjee & Co.

GENERAL MERCHANTS

LOUIS TRICHARDT 12th Nov 1951

Northern Transvaal.

[illegible]

L. Jhina

ગાંધીવડુ, કઠોર, ઘર-ગથ્થુ દવાઓ, હવન-પુજાની સામગ્રીઓ.

મુંબઈ સમાચારના પંચાંગ કીમત શી. ૩-૯.

આવા હતા આપણા મહાદેવ !

('હરિજનબંધુ'માં લખનાર ડૉ. રાજેન્દ્રપ્રસાદ)

મહાદેવભાઇને મહાત્મા ગાંધી પ્રત્યે કેટલી ઉંડી ભક્તિ હતી એ સુવિદિત છે. તેમણે પોતાની જાતને તથા પોતાના વ્યક્તિત્વને સંપૂર્ણપણે ભુંસી નાખ્યાં હતાં અને મોટા ભાગનું લેખન કાર્ય કરવા માટે તેઓ ગાંધીજીના સ્વેચ્છાપુર્વકના અને નિષ્ઠાવાન સાધન માત્ર બની ગયા હતા. જેમને મહાત્મા ગાંધીના કે મહાદેવ દેસાઇના સંસર્ગમાં આવવાની તક મળી છે તે સૌને તેમના આ સંબંધની જાણ છે. તેમનું સ્વાર્પણ કેટલું સંપુર્ણ હતું તે બતાવવા માટે મહાદેવ દેસાઇના જીવનની અસંખ્ય ઘટનાઓમાંથી હું માત્ર એકનો ઉલ્લેખ કરવા ચાહું છું. મહાત્મા ગાંધી બહુ જ કડક હાથે કામ લેનાર પુરૂષ હતા અને જેઓ તેમની સૌથી વધુ નજીક અને તેમના સૌથી વધુ પ્રેમપાત્ર હોય તેમના પ્રત્યે તો તેઓ વળી વિશેષ કડકાઇ રાખતા. સ્વાભાવિક રીતે જ, મહાદેવ દેસાઇને આવા આકરા જીવનનો ઠીક ઠીક અનુભવ થયો હતો. ૧૯૩૦ની સત્યાગ્રહની લડતનાં વળતાં પાણી થયા પછી મહાત્માજીએ પોતાનું વડું મથક બદલ્યું અને તેઓ સાબરમતીથી વર્ધા રહેવા ગયા. ત્યાં તેઓ થોડા વખત માટે મગનવાડી નામના સ્થળે રહ્યા. મુળ તે શેઠ જમનાલાલ બજાજની સંતરાંની વાડી હતી. તેઓ ત્યાં રહેતા હતા ત્યારે પાછળથી જે સેવાગ્રામ નામથી જગમશહુર થયું છે તે સેગાંવ ગામને મહાત્મા ગાંધીના ગ્રામોદ્ધારના કાર્યના પ્રયોગો માટે તથા તેમનો આશ્રમ બાંધવા માટે પસંદ કરવામાં આવ્યું. એ સ્થાન પસંદ કરવામાં આવ્યું ત્યારે મહાત્માજી રહી શકે એવું મકાન ત્યાં નહોતું. એક નાનકડા ઝુંપડામાં કામ શરૂ કરવામાં આવ્યું અને પછીથી એક નાનું મકાન બાંધવામાં આવ્યું. વખત જતાં, હવે તો ત્યાં આશ્રમનાં તેમ જ તાલીમી સંઘ, ચરખા સંઘ, ગોસેવા સંઘ વગેરે રચનાત્મક કાર્ય કરનારી સંસ્થાઓનાં અનેક મકાનો બંધાયાં છે. મહાત્માજીએ વર્ધા છોડીને એ ગામમાં રહેવા જવાનો નિર્ણય કર્યો. પણ ત્યાં આગળ તેમના સાથીઓને રહેવા માટે સગવડ નહોતી અને તેથી તેઓ વર્ધામાં જ રહ્યા. મહાદેવ દેસાઈને વર્ધાથી દર રોજ સેવાગ્રામ જવાનું હતું. બેશક વાહનની તો તેમને માટે કશી સગવડ હતી જ નહીં. તેમને દરરોજ વર્ધાથી પાંચ માઇલ ચાલીને સેવાગ્રામ જવું પડતું અને પાંચ માઇલ ચાલીને ત્યાંથી પાછાં વર્ધા આવવું પડતું હતું. ધગધગતા તાપમાં કે ધોધમાર વરસાદમાં પણ તેમને ત્યાં જવાનું હતું. તે વખતે તો વર્ધાથી સેવાગ્રામ જવાં માટે રસ્તા જેવું કંઇ હતું જ નહીં. પગરસ્તે ત્યાં જવાનું હતું. અને તેયે સારી સ્થિતિમાં નહોતો. એટલે વાહનનો સવાલ જ નહોતો. પણ મહાદેવ દેસાઇ કશી ફરિયાદની વાત તો બાજુએ રહી, પણ ઘણા જ ઉમંગથી દર રોજ વર્ધાથી સેવાગ્રામ જતા. મહાત્માજીએ તેમને માટે યોજેલી સાધનાનો એ એક ભાગ જ હતો અને આ રીતે આવવા જવાનું મહિનાઓ સુધી ચાલ્યું. બીજાં ઝુંપડાં બંધાયાં અને રહેવાની સગવડ થઇ ત્યારે મહાદેવભાઇ સેવાગ્રામ ગયા અને એક ઝુંપડામાં રહેવા લાગ્યા. મહાત્માજી વખતને બહુ જ મહત્ત્વ આપતા અને એક મીનીટ સરખી પણ બગડવા દેતા નહીં. પણ આ રીતે દરરોજ આવવાજવામાં લાગતો વખત અને પડતો શ્રમ, સમય કે શક્તિનો બગાડ છે એમ મહાત્માજી લેખતા નહોતા. તેઓ એને તાલીમના એક અંગ તરીકે લેખતા હતા અને રાષ્ટ્રના પ્રત્યેક સારા સેવકે એવી તાલીમ લેવી જોઇએ એમ માનતા હતા. આવવાજવાના આ વધારાના કામના બોજા સિવાય પણ મહાદેવ દેસાઇને કરવાનું કામ ઘણું જ ભારે હતું, અને આ રીતે જે વખત જતો તેને કારણે તેમના કામમાં કશો ઘટાડો કરવામાં આવ્યો હોય એમ મને લાગતું નથી. પરિણામે તેમને પોતાની ઉંઘ પર અથવા નાહવા-ખાવા વગેરેના સમયમાં કાપ મુકવો પડતો. તેમની કર્તવ્યનિષ્ઠા અદ્ભુત પ્રકારની હતી. અને કામ કરી કરીને તેમણે પોતાની જાતને ઘસી નાખી એમ કહેવું એ અક્ષરશઃ સાચું છે. પાછળથી તેમને હૃદયની બીમારી લાગુ પડી હતી, પણ એમ છતાંયે પોતાનું કામ કંઇક ઘટાડીને તેમણે થોડો આરામ લીધો નથી. તેમણે તો છેવટ સુધી કામ કરવાનું ચાલુ જ રાખ્યું અને આખરે કામ કરતાં કરતાં જ તેઓ ઢગલો થઇને પડ્યા અને મરણ શરણ થયા. મહાત્માજી અંગત હર્ષશોકથી પર થયા હોવા છતાં મહાદેવભાઇના અવસાનથી તેઓ હાલી ઉઠ્યા હતા એમાં કશું નવાઇ પામવા જેવું નથી.

મહાદેવ દેસાઇ સારાં કામો અને ઉમદા વીચારોનો વારસો મુકતા ગયા છે અને આપણામાંથી જેમને તેમના સાથીઓ બનવાનું સદ્ભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું હતું, તેમણે તેઓ જે કામ અધુરૂં મુકતા ગયા છે તે આગળ ચલાવવાને માટે મથતા રહીને, તેમણે આપણા ઉપર વરસાવેલા પ્રેમને પાત્ર બનવાનું છે.

સુચવાયેલું મધ્ય આફ્રીકાનું ફેડરેશન

આફ્રીકનોનો મત

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

સોલ્સબરી (સા. રોડેસીયા) ખાતે રેલવેના આફ્રીકન મજુરોની એસોસીએશનના સેક્રેટરી અને લંડનમાં મળેલી ફેડરેશન કોન્ફરન્સમાં ગએલા સધર્ન રોડેસીયાના આફ્રીકનોના બે પ્રતિનિધિઓમાંના એક મી. ટી. ન્કોમોને સાંભળવા અત્રેના કથીડ્રલ હોલમાં યુરોપીયનો અને થોડાક આફ્રીકનો એકત્ર થયા હતા.

મી. ન્કોમોએ કહ્યું કે મોટા ભાગના આફ્રીકનો ફેડરેશનના સવાલને એક જ દ્રષ્ટિથી જુએ છે અને તે એ કે તેમાં આફ્રીકનો શું ભાગ ભજવશે અને ફેડરેશનથી તેઓને લાભ શું થશે.

તેમણે કહ્યું કે આજે જે રીતે એ બાબતને હાથ ધરવામાં આવી રહી છે એ પરથી શંકા ઉત્પન્ન થાય છે કે મધ્ય આફ્રીકાની વસતીના સઘળા વર્ગોને તેથી અરસપરસ લાભ થશે કે કેમ.

સમાન ભાગીદારીની કંઇક કામ કરી શકે તેવી યોજના કરવી જોઇએ. ફેડરેશન થાય તો અમને શું ઉતરતા દરજ્જાના ભાગીદાર ગણવામાં આવશે કે મધ્ય આફ્રીકાનાં ઘડતરમાં મદદ આપવાની સમાન તક આપવામાં આવશે?

કહેવામાં આવ્યું છે કે ફેડરેશન થાય તો યુરોપીયનોને મધ્ય આફ્રીકામાંથી કાઢી મુકવામાં આવશે. આ ભુલ ભરેલું છે.

મધ્ય આફ્રીકાની ખીલવણીમાં યુરોપીયનો અને આફ્રીકનો બન્નેની જરૂર છે. આફ્રીકન જો ખુબ મહેનત કરવા ઇચ્છતો હોય અને પોતે પૈસા ખાય છે તે વસુલ છે એવું પુરવાર કરી આપે તો તેને પુરતી તક આપવી જોઇએ. જો તે આળસુ હોય તો ભલે તેના આળસના કારણે તે પછાત પડી રહે. ધારાસભાએ તેને પછાત રાખી ફરિયાદનું કારણ આપવું નહિ જોઇએ.

મી ન્કોમોએ કહ્યું કે આ દેશમાં યુરોપીયનોએ જે કર્યું છે તેની આફ્રીકનો કદર કરે છે. તેઓએ ઇસ્પીતાલો બાંધેલી છે. અને દાકતરી સારવારની સુંદર સગવડો કરી છે જેથી આફ્રીકનો લાંબું જીવી શકે. પરંતુ ઇન્ડસ્ટ્રીઅલ કન્સીલીએશન એક્ટ જેવા કાયદા તેને લાંબું આયુષ્ય ભોગવવા દેતા નથી.

આફ્રકનો હવે પછાત રહી સઘળી વસ્તુઓ તેઓને માટે યુરોપીયનોને કરતા જોવા ઇચ્છતા નથી.

તેઓ હુન્નર શીખવા માગે છે કે જેથી તેઓ જાત મહેનત કરી શકે અને એ શીખવાની તેઓને સઘળી તક આપવામાં આવવી જોઇએ.

આફ્રીકનોને જો આ દેશમાં એ તક ફેડરેશન પહેલા યા પછી આપવામાં આવે તો તેઓને પોતાના ભવિષ્ય વિષે કંઇક આશા રહે. આજે તો નિરાશામય છે.

આજે આફ્રીકનોને મહેનત કરવાને કશી પ્રેરણા નથી. અને એ કારણે તેઓ આળસુ છે એવો તેઓને વિષે મત બંધાઇ ગયો છે. આજે આફ્રીકન જે ઉંચામાં ઉંચું પદ ધરાવી શકે છે તે બેપીયાના મુખી તરીકેનું.

આફ્રીકનો એવી સ્થિતિ જોવા ઇચ્છે છે કે જેમાં પોતાના લત્તાઓ અને ટાઉનશીપોમાં તેઓ રાજવહીવટમાં ઉંચાં સ્થાનો ધરાવી શકે.

ઔદ્યોગીકો કહે છે કે આફ્રીકનો ભરોસાપાત્ર નથી. આફ્રીકનોની ઉત્પાદન શક્તિ ઘણીજ ઓછી છે. પરંતુ તેના કશા પુરાવા નથી.

આજની વ્યવસ્થામાં આફ્રીકનોને કોઈ જાતની સુરક્ષિતતા નથી. શહેરની રચનામાં તેને કશો અવાજ નથી અને શહેરી તરીકે તેને સ્વિકારવામાં આવતા નથી. કેટલાકે સુચવેલું છે તેમ રહેણીના હલકા ધોરણથી તેને સંતોષ નથી. બીજા માનવીઓના જેવા જ તે છે અને તેઓ પણ પોતાનો દરજ્જો ઉંચો કરવા ઇચ્છે છે.

આ સુધારો થઇ શકે તો ફેડરેશનને આફ્રીકનોનો સંપુર્ણ નૈતિક ટેકો મળે.

કેટલાક યુરોપીયનો માને છે કે શહેરોના આફ્રીકનો ચળવળીયાઓ છે અને રીઝર્વોમાં છે તેઓ સુખી અને સંતોષી છે. યુરોપીયનોના નેટીવ કમીશનરો સારી રીતે જાણે છે કે રીઝર્વોના આફ્રીકનો સુખી અને સંતોષી નથી.

મતાધિકારમાં યુરોપીયનો બહુમતીમાં છે. આફ્રીકનોને મતાધિકારને માટે આર્થીક લાયકાત મેળવતાં ૨૫થી ૩૦ વર્ષ લાગશે.

મી. ન્કોમોએ કહ્યું કે વાંચીને મને તાજુબી થઇ હતી કે અણકેળવાયેલા યુરોપીયન યુવાનોને શરૂઆતથીજ માસિક પા. ૨૯—૩૦ના પગારે રાખવામાં આવે છે જ્યારે આફ્રીકનોને શરૂઆતમાં માસિક પા. ૨—૧૦—૬ મળે તો ભાગ્યશાળી ગણાય.

ફેડરેશનનો મોટો સવાલ એ છે કે યુરોપીયનોને આફ્રીકનોની સર્વોપરિતાનો ભય છે અને આફ્રીકનોને યુરોપીયનોની સર્વોપરિતાનો ભય છે.

મધ્ય આફ્રીકામાં લોકશાસન જો ગેરવ્યવસ્થાથી નિષ્ફળ નીવડવાનું હોય તો આફ્રીકામાંથી તેને તિલાંજલી મળવી જોઇએ.

હાલનાં કરતાં જો અમને કંઇ પણ વધારે સારૂં મળવાનું ન હોય તો ફેડરેશનમાં જવાનો કશો અર્થ નથી. આ ફેડરેશન બાબતમાં આફ્રીકનોનો મત છે.

હિંદનો પત્ર

(અમારા ખાસ ખબરપત્રી તરફથી)

નાગપુર ઓગસ્ટ તા. ૧૧.

હીંદને મદદ કરવા વિષે મી. ચેસ્ટર બોલ્સ

અમેરીકાના એલચી મી. ચેસ્ટર બોલ્સે યુનાઇટેડ સ્ટેટસ હીંદને શા માટે મદદ કરવા માગે છે એ વિષે બોલતાં કહ્યું કે જે લોકો જાત મહેનત કરે છે તેઓની અમે પ્રશંસા કરીએ છીએ. તમારા જુજ સાધનો વડે તમે જેટલું પાંચ વર્ષમાં કરી શક્યા છો તેટલું દુનીયાનો બીજો કોઇ પણ દેશ કરી શકે એ મને શંકા છે. મી. ચેસ્ટર બોલ્સે કહ્યું કે સ્વતંત્ર જીવન જીવવાના દ્રઢ નિશ્ચય અને માનવીનો આદર્શ અહીંસાથીજ પરિપક્વ રીતે સિદ્ધ થઇ શકે એવા વિશ્વાસનું હીંદ એક મહાન પ્રતીક છે. તેમણે કહ્યું કે હીંદને જો સાઠ કરોડની અનાજની આયાતમાંથી બચવું હોય તો હીંદે અનાજ ઉત્પન્ન કરવાપર સમાજનો પાયો ચણવો પડશે.

ગ્રહ ઉદ્યોગો

હીંદના ઉદ્યોગોની એસોસીએશનની મુંબઇમાં મળેલી વાર્ષીક સામાન્ય સભામાં ભાષણ કરતાં હીંદ સરકારના વેપાર અને ઉદ્યોગ ખાતાના નાયબ પ્રધાન શ્રી. ડી. પી. કારમારકરે કહ્યું કે નાના પાયા ઉપર ગ્રહ ઉદ્યોગોને ઉત્તેજન આપવાથીજ દેશની જનતાને પુરતી નોકરી પુરી પાડવાના સવાલનો ઉકેલ લાવી શકાશે.

ભુદાન યજ્ઞ

આખો ઓગસ્ટ માસ આચાર્ય વિનોબા ભાવેના ભૂદાન યજ્ઞમાં ગાળવા માં આવશે જ્યારે પ્રત્યેક ગામડાંમાં થી ઓછામાં ઓછી પાંચ એકર જમીન મેળવવામાં આવશે. આ કાર્ય ઉત્તર પ્રદેશ ખાતેના કોંગ્રેસ કેન્દ્ર તરફથી કોંગ્રેસ કમીટીઓને, ધારાસભા ના સભ્યોને અને ઉત્તર પ્રદેશના કાર્ય કર્તાઓને સોંપવામાં આવ્યું છે.

મહારાષ્ટ્રમાં

મહારાષ્ટ્રમાં સર્વસેવાસંઘના મંત્રી શ્રી. શંકરરાવ દેવે પુના જીલ્લામાં પુરંદર તાલુકામાં પગપાળા મુસાફરી કરી ભૂદાન યજ્ઞ શરૂ કર્યો હતો. સાસવડ (પુના) માં કસ્તુરબા આશ્રમમાં એ પ્રસંગનો મેળાવડો થયો હતો શ્રી. દેવે ભુદાન યજ્ઞના ફાયદા જણાવ્યા હતા અને મહારાષ્ટ્રના લોકોને પોતાનો યજ્ઞ સફળ કરવા હાકલ કરી હતી. મેળાવડામાં સાડીસાત એકર જમીનનું દાન જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું.

બીહારમાં

આચાર્ય વીનોબા ભાવે સપ્ટેમ્બર તા. ૧૩મીના બીહારમાં દાખલ થવા વકી છે. બીહારના કોંગ્રેસ કાર્યકર્તાઓએ ગામદીઠ ઓછામાં ઓછી પાંચ પાંચ એકર જમીનનું દાન મેળવવાનો નિર્ધાર કર્યો છે.

દક્ષિણ આફ્રીકાની લડતને હીંદનો ટેકો

ઓલ ઇન્ડિઆ કોંગ્રેસ કમીટીએ સઘળી પ્રદેશ અને જીલ્લા કમીટીઓને સભાઓ ભરવા સુચના કરી છે જેમાં દક્ષિણ આફ્રીકાના આફ્રીકનો અને હીંદીઓની પ્રાથમીક માનવ હકો માટે ની લડત પ્રત્યે સહાનુભૂતી દર્શાવવામાં આવશે.

એ. આઇ. સી સી.એ એક પત્રિકા બહાર પાડી સઘળી પ્રદેશ અને ડીસ્ટ્રીક્ટ કોંગ્રેસ કમીટીઓને પ્રત્યેક ડીસ્ટ્રીક્ટના કેન્દ્રમાં અને તેઓની હકુમત નીચેના સઘળાં નાના મોટાં શહેરોમાં સભાઓ ભરી દક્ષિણ આફ્રીકાના લોકો જે હીંમત અને ધગશ થી સત્યાગ્રહની લડત અહીંસાથી ચલાવી રહ્યા છે અને ભોગો આપી રહ્યા છે તેની પ્રશંસા કરનારા ઠરાવો કરવા સુચવ્યું છે.

હીંદમાં સંશોધનનું કાર્ય

હીંદના વિજ્ઞાનિક કાર્યકર્તાઓ જગતના વિજ્ઞાનિકોને આંટી રહ્યા છે. પોલાન્ડના એક વિજ્ઞાનિક અને જાણીતા રસીઓના સંશોધક ડૉ. હીલરી કોપ્રોસ્કીએ દિલ્હી ખાતે ભાષણ કરતાં આ પ્રમાણે જણાવ્યું હતું. તેમણે કહ્યું કે વધારે અભ્યાસ માટે યુનાઇટેડ સ્ટેટસ મોકલવામાં આવતા વિદ્યાર્થીઓ ઘણા બુદ્ધિશાળી છે અને જગતના વિજ્ઞાનના નકશાપર તેઓ હીંદને મુકવા વકી છે.

સ્ત્રીઓની અનાજની કાઉન્સીલ

ભારતીય સ્ત્રીઓની અનાજની કાઉન્સીલ સ્થપાઇ છે જે દેશમાં મધ્યવર્ગને પોસાઈ શકે તેવો ધાન્ય વગરનો ખોરાક કેવી રીતે બનાવાય તે ઠેરઠેર શીખવવાનું કામ કરે છે.

રેલવે ખાતાના પ્રધાન

રેલવે ખાતાના પ્રધાન શ્રી. લાલબહાદુર શાસ્ત્રીએ વાયુવાર્તાલાપમાં જણાવ્યું કે રેલવેનો વહીવટ સફળતા થી ચલાવવાને મજબુત વેપારના સિદ્ધાંતોને મહત્વ આપવું જરૂરી છે. છતાં કેવળ વેપાર તરફજ નહિ જોતાં મુસાફરીની સગવડો અને રેલવેના નોકરોની સ્થિતિ તરફ પણ લક્ષ આપવાની જરૂર છે. વધુમાં તેમણે કહ્યું કે મેં રેલવે ખાતાના પ્રધાન તરીકેનો હોદ્દો હમણાજ લીધો છે. દિવસના ચોવીસે કલાક, વર્ષના ત્રણસો પાંસઠે દિવસ અને ૧૧,૭૦,૦૦૦ ચોરસ માઇલના વિસ્તારપર જે સંસ્થાનો કારભાર ચાલી રહ્યો છે તેની આંટી ઘુંટીઓ ઘણીજ હોય. એટલે એ સઘળાથી પરિચિત થતાં મને કેટલોક વખત લાગશે.

અખબારોપર ઉત્તર પ્રદેશના પ્રધાન

ઉત્તર પ્રદેશના ખબરખાતાના પ્રધાને કાનપુરના પત્રકારોની એસોસીએશન તરફથી કરવામાં આવેલા સત્કાર પ્રસંગે બોલતાં અખબારોની શક્તિ વિષે કેટલીક હકીકતો જણાવી હતી. તેમણે કહ્યું કે અખબારોમાં રચનાત્મક અને ખંડનાત્મક મહાન શક્તિ રહેલી છે. અને તેથી પત્રકારોએ પોતાની કલમ વાપરવામાં પોતાની જવાબદારી નું ભાન રાખવું અને તેઓના લખાણો નો બહોળો ફેલાવો થતાં તેની કેટલી અસર થાય એ સમજવું અત્યંત આવશ્યક છે. તેમણે કહ્યું કે તે પોતે પત્રકાર હતા જો કે ધંધાદારી પત્રકારનો દરજ્જો ભોગવવાનો પ્રસંગ આવેલો નહિ. છતાં તેઓને કેટલી મુશ્કેલી ઓમાંથી પસાર થવું પડે છે એ તે સારી રીતે જાણતા હતા. રાજ્યમાં પત્રકારોના જીવનને તાઝગી આપવાને બનતું કરવાની તેમણે ખાત્રી આપી હતી.

મુંબઇ પ્રદેશ કોંગ્રેસ કમીટીના પ્રમુખ

મુંબઇ પ્રદેશ કોંગ્રેસ કમીટીના પ્રમુખ શ્રી. એસ. કે. પાટીલે કોંગ્રેસના પ્રમુખ શ્રી. નેહરૂને અને મુંબઇના વડા પ્રધાન શ્રી. મોરારજી દેસાઇને મુંબઇ સરકારે વેચાણવેરો નાખવાનો ઠરાવ કર્યો છે તે સંબંધમાં કોંગ્રેસીઓની લાગણી દુઃખાયેલી હોવું જણાવેલું છે એવા ખબર આવ્યા છે. કોંગ્રેસીઓ ને લાગે છે કે નવી દરખાસ્તો ખાસ કરી મલ્ટી પોઇન્ટ સેલ ટેક્સની કસમયની જણાવવામાં આવી છે. અને તેથી કોંગ્રેસ પક્ષની લોક પ્રિયતા પર અસર થશે એમ જણાવ્યું છે. શ્રી. પાટીલે જણાવ્યું છે કે તે અને કોંગ્રેસ કમીટીના સભ્યો કરના સિદ્ધાંત ની વિરૂદ્ધ નથી પરંતુ લોકોના ગજવાં ખાલી છે તેમાં આ વધારાનો કર તેઓપર નાખવો વાજબી નથી.

નવા કરની દરખાસ્ત સામે મુંબઇ અને અન્ય સ્થળોએ પડેલી હડતાળથી કશા બનાવો બન્યા નથી.

ઝાડો વધારો છોકરાં નહિ

ઉત્તર પ્રદેશના ગવરનર શ્રી. કે. એમ. મુનશીએ અલાહબાદ યુનીવર્સીટી એ આરંભેલા વૃક્ષારોપણ સપ્તાહ પ્રસંગે ભાષણ કરતાં વિદ્યાર્થીઓ અને સ્ટાફને સલાહ આપી હતી કે ઝાડોનો વધારો કરો. છોકરાંઓનો નહિ. પ્રત્યેક ને એવી પ્રતિજ્ઞા કરવા સુચવ્યું કે તેણે ઓછામાં ઓછું એક ઝાડ વાવવું અને ઝાડોનો વધારો કરવો. છોકરાંઓનો નહિ.

આલાહબાદ યુનીવર્સીટીના શિક્ષકો સમક્ષ બોલતાં યુનીવર્સીટીની સ્વતંત્રતા માં પોતાને વિશ્વાસ હોવાનું જણાવ્યું. તેમણે એવો મત દર્શાવ્યો કે વિદ્યાભ્યાસ માં લોકોને કેળવણીના ક્ષેત્રમાં વિચાર કરવાની અને દર્શાવવાની સ્વતંત્રતા હોવી જોઇએ એજ લોકશાસનનું રહસ્ય છે. તેમણે કહ્યું "હું તેને માટે હમેશાં લડતો આવેલો છું અને લડતો રહીશ."

કાશમીર

કાશમીરના સંબંધમાં સરકારની નીતીને સંસદે મંજુર કરી હતી. કાશમીરમાં શાહીવાદ ચલાવવાનો હીંદ પર આરોપ મુકનારા દેશોની વડા પ્રધાન શ્રી. નેહરૂએ સખત ટીકા કરી હતી. તેમણે કહ્યું કે કાશમીર આંતર રાષ્ટ્રિય રાજનીતીનું એક રમકડું થઇ પડયું છે. અને છેલ્લાં પાંચ વર્ષ માં હીંદ સરકારને અનુભવ મળ્યો છે કે મોટા દેશોને કેવા ખોટા ખબરો મળે છે અને પોતાને રૂચતું નહિ હોય તો સાદામાં સાદી વાત પણ તે સીધી જોતા નથી. કાઉન્સીલ ઓફ સ્ટેટસે પણ એ નીતીને મંજુર કરી હતી.

ઇસ્ટ લંડનમાં શ્રી કૃષ્ણજયંતિ

ઇસ્ટ લંડનથી અમારા ખબરપત્રી લખી જણાવે છે કે, તા. ૧૨-૮-૫૨ ની રાતે હીંદુ મંદિરમાં અહીંની ભાવિક હીંદુ જનતાએ વર્ષોની જેમ શ્રી. કૃષ્ણચંદ્રની જયંતિનો ઉત્સવ ભજન, કિર્તન, પ્રાર્થના અને ગરબા ના કાર્યક્રમથી ઉજવ્યો હતો. શ્રી. મોહનલાલ કુંવરજીની કળામય કૃતિના સહારાથી બાલીકાઓએ શ્રી. કૃષ્ણ લીલાને અનુસરતા રાસ તથા ગરબીનાં દ્રશ્યો આકર્ષક રીતે રજુ કર્યા હતાં અને ગુજરાતી શાળાના બાળકોએ ટુંક સમયમાંજ તઇયાર કરેલા રમુજી વાક્યો શ્રોતાઓને સંભળાવ્યાં હતાં તે પછી સંસ્થાના પ્રમુખ શ્રી. જમજીવન ગંગારામે પ્રસંગોચિત પ્રવચન માં જણાવ્યું હતું કે અહીંની જનતા પ્રતિવર્ષ હીંદુ ધર્મનો આ આનંદોત્સવ શ્રદ્ધાથી ઉજવે છે એ પ્રશંસનીય ગણાય અને ઇશ્વરની યાદ માટેના આવા પ્રસંગો આ દેશમાં આવશ્યક જણાવ્યા હતા. યોગેશ્વર શ્રી. કૃષ્ણનું મહત્વ હીંદુ ધર્માવલંબીઓમાં ઇશ્વરાવતાર રૂપે હોવા ઉપરાંત, ગીતાનાં સર્વોપરિ જ્ઞાનના લીધે તેમની મહત્તા જગતની ઇતર પ્રજામાં પણ અંકિત થયેલી છે એ એમની વિશષતા છે. બાર વાગ્યે આરતી થયા બાદ પ્રસાદ લઇ મેળાવડો વિસર્જન થયો હતો.

વિવિધ વિષય

શ્રી. સુરત હીંદુ એસોસીએશન

ડરબનની સુરત હીંદુ એસોસીએશન ની વાર્ષીક જનરલ મીટીંગ ગોવનભાઇ મણીભાઇના પ્રમુખસ્થાને તા. ૧૦–૮–૧૯૫૨ ના રવીવારે મળી હતી. પ્રાર્થના બાદ ગત વર્ષની વાર્ષીક જનરલ મીટીંગની મીનીટ સભા સમક્ષ વાંચવા માં આવી જે સર્વાનુમતે પાસ થયા બાદ મંત્રીનો તેમજ ખજાચીનો વાર્ષીક રીપોર્ટ સભા સમક્ષ રજુ કરવામાં આવ્યો. બન્ને સર્વાનુમતે પાસ થયા બાદ નવા અધિકારીઓની નીચે મુજબ ચુંટણી થઇ હતી: પ્રમુખ: ગોવન ભાઇ મણીભાઇ; ઉપ-પ્રમુખ: સી. એન. રાણા; મંત્રી: દયાળજી છીબાઇભાઇ, સહ-મંત્રી: ભગુભાઇ પરભુભાઇ; ખજાનચી: એલ. બી. પટેલ, કોષાપક્ષ: આર. આર. પટેલ, કમીટી મેમ્બરો: આર. એમ. દેશાઇ, નામરજી પરામજી, માણેકલાલ ભુલાભાઇ, પરભુભાઇ હરગોવન, છગનભાઇ નાનાભાઇ, દયાળભાઇ નરસીંહભાઇ, કેશવભાઇ ભાણાભાઇ, દેવાભાઇ ગોપાળભાઇ, કાનજીભાઇ ભીખાભાઇ, હીરાભાઇ ડાહ્યાભાઇ, જીવણભાઇ નારણભાઇ, વનમાળીભાઇ મોરારભાઇ, નારણદાસ દયાળભાઇ, મણીલાલ પરસોતમભાઇ, નાથુભાઇ નારણભાઇ, ઠાકોરભાઇ મકનભાઇ, બી. એમ. રાણા, ભગવાનદાસ એ. રાણા; ગાંડાભાઇ સી કેપીટન, હરીશભાઇ કેપીટન; ડાહ્યાભાઇ ભીખાભાઇ, જીવણભાઇ કુવરજી, વનમાળી દુલ્લભભાઇ, શાંતીભાઇ કાળીદાસ. બાદ ગત વર્ષમાં ઓફીસરોએ તેમજ કમીટી મેમ્બરોએ સંસ્થાની સેવા કર્યા બદલ આભાર માની શાંતી પાઠ કર્યા બાદ સભા વીસર્જન થઇ હતી.

શ્રી. આદર્શ યુવક મંડળ
(જોહાનીસબર્ગ)

ઉપરોક્ત મંડળની વાર્ષીક ચુંટણી તા. ૯–૮–૫૨ ને શનિવારે ભગુભાઇ ભુલાભાઇના પ્રમુખપદે મળી હતી. નીચેના કાર્યકર્તાઓ ચુંટાયા હતા: માનનીય પ્રમુખ:–મણિભાઇ કે પટેલ (આચાર્ય:– શ્રી. માં. ભા. વિ.), પ્રમુખ: નાથુભાઇ એલ. ચૌહાણ; મંત્રી: મગનભાઇ વાલજીભાઇ; સહ-મંત્રી: જયંતિલાલ નરસિંહભાઇ, ખજાનચી: મગનભાઇ નાથુભાઇ; સહ-ખજાનચી: મોહનલાલ નરસીંહભાઇ, ઓડીટર: લલ્લુભાઇ લખ્ખુભાઇ. કમીટી: મણીલાલ ભુલાભાઇ, ખંડુભાઇ નાગરભાઇ, કાંતિલાલ બી. ચૌહાણ; નટુભાઇ ડાહ્યાભાઇ, રતિલાલ હાંસજીભાઇ, કાનજીભાઇ લાલભાઇ, લલ્લુભાઇ લખ્ખુભાઇ.

વાર્ષીક હેવાલ: માર્ચની ૧૧મીના હોળીના દીવસે બે ફિલ્મો બતાવી હતી જેમાં મંડળને સો પાઉન્ડનો લાભ થયો હતો. આ પૈસા ગુજરાતી પુસ્તકો લાવવા માટે વપરાય છે. જે જે ભાઇઓએ ટીકીટો ખરીદી સહાયતા આપી હતી તે ભાઇઓનો મંડળના મંત્રીઓ હાર્દીક આભાર માને છે. મંડળ તરફથી દર રવિવાર પ્રાર્થના અને ભજનો કરવામાં આવે છે.

રજપુત ચોહાણ મંડળ
(ઇસ્ટ લંડન)

ઉપરોક્ત સંસ્થાની નવમી વાર્ષીક જનરલ મીટીંગ ટુંક મુદતપર મળી હતી જે વખતે નીચે પ્રમાણે નવા કાર્યકર્તાઓ ચુંટાયા હતા. પ્રમુખ: જગજીવનભાઇ ગંગરામ, ઉપ-પ્રમુખ: ભગુભાઇ જીવણ, મંત્રી: વલ્લભદાસ કરસનદાસ, ઉપ-મંત્રી: ઠાકોરલાલ દુલ્લભભાઇ. કમીટી: ડાહ્યાભાઇ કરસનભાઇ, ડાહ્યાભાઇ વલ્લભભાઇ. પ્રેમાભાઇ દુલ્લભભાઇ.

રોડેશીયામાં કૃષ્ણ જયન્તિ

બુલવાયોથી અમારા ખબરપત્રી લખી જણાવે કે એમની હીંદુ સોસાયટીના આશ્રય હેઠળ કૃષ્ણ જયંતિ ઉજવવામાં આવી હતી. મંગળવાર તા. ૧૨–૮–૫૨ની રાત્રીએ શ્રા. વશી હીંદુ હોલ માં હીંદુ શાળાના વિદ્યાર્થી–વિદ્યાર્થીનીઓ તરફથી પ્રસંગોચિત કાર્યક્રમ રજુ કરવામાં આવ્યો હતો. કૃષ્ણ જયંતીના સાત દીવસ અગાઉથી દર રાત્રે ભજન-કિર્તન સમુહ પ્રાર્થના વિગેરેનો કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો જેમાં ઘણા ભાઇ–બહેનોએ રસ પુર્વક અને નિયમીત ભાગ લીધો હતો."

મજકુર સંસ્થાની જનરલ સભા, શનિવાર તા. ૧૬–૮–૫૨ ના દીને, સદર સંસ્થાના ખજાનચી અને ઉત્સાહી કાર્યકર્તા શ્રી. લક્ષ્મણભાઇ દુલ્લભભાઇ સ્વદેશગમન કરતા હોઇ, તેમને વિદાયગીરી આપવા બોલાવવા માં આવી હતી. પ્રમુખસ્થાનેથી તેમનું પુષ્પહારથી માન થયું હતું, તેમજ સભાજનો તરફથીપણ તેમની એકનિષ્ઠ સેવાની પ્રસંશા થઇ હતી. શ્રી લક્ષ્મણભાઇ એ સંસ્થાને પાંચ ગીની ભેટ આપી હતી હતી જે સાભાર સ્વીકારવામાં આવી હતી."

બ્લેનટાયરમાં ભારતીય સ્વાતંત્ર્ય દિન

૧૫મી ઓગસ્ટના ભારતીય સ્વાતંત્ર્ય દિનની ઉજવણી નિમિત્તે બ્લેનટાયર લીમ્બી (ન્યાસાલેન્ડ)ની જનતાની. બ્લેનટાયર ઇન્ડીઅન સ્કુલના વિદ્યાર્થી મંડળના આશ્રય હેઠળ એક જાહેર સભા બ્લેનટાયર શાળામાં મળી હતી.

ધ્વજવંદન બાદ વિદ્યાર્થી મંડળના પ્રમુખ લાલભાઇ ડા. પટેલના પ્રમુખપદે જાહેર સભા મળી હતી શાળાના શિક્ષક શ્રી ઉકાભાઇ પટેલે પ્રસંગોચિત વિવેચન કરતાં જણાવ્યું કે પરદેશમાં વસેલ ભારતીય જનોની જવાબદારી સ્વદેશે વસેલ સ્વદેશીઓ કરતાં વિશેષ છે. ભારત સરકારના ઉચ્ચ આદેશો ને ભારતીય પ્રજાએ ઝીલવાના છે અને જગત સમક્ષ તે પ્રમાણે વર્તી બતાવવા નું છે. જો આપણા આઝાદ દેશને ગૌરવવંતો બનાવવો હોય તો માત્ર એક પૈસા કમાવાનો હેતુ રાખ્યે પાલવે એમ નથી એથી તો આપણે આપણા દેશના આદર્શને નીચા પાડીશું અને દેશની કીંમત ઘટાડીશું તેમણે એવો પણ અનુરોધ કર્યો કે આપણે એક આઝાદ પ્રજાને શોભે એવી રીતે રહેવું જોઇએ. અને આપણા રાષ્ટ્રપિતા પૂ ગાંધીજીએ ચીંધેલ માર્ગે ચાલી અન્ય કચડાએલ કે શોષાએલ પ્રજાના ઉત્કર્ષમાં સહાયભૂત બની વિશ્વબંધુત્વનો દ્રષ્ટાંત જગત સમક્ષ મુકવો જોઇએ. જયંતભાઇ ઠાકર લાલુભાઇ પટેલ, ઉકાભાઇ પટેલ વિગેરેએ પ્રસંગોચીત ભાષણો કર્યાં હતાં. બાદ હાજર જીતોનો આભાર માની સભા વિસર્જન થઇ હતી.

બે અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૨ ઓગસ્ટ–સપ્ટેમ્બર	હીંદુ ૨૦૦૮ ભાદરવા	મુસલમાન ૧૩૭૧	પારસી ૧૩૨૧ શેહે. કદમી	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.
શુક્ર	૨૨	સુદ ૨	૩૦	૨૦	૬–૨૨	૫–૩૬
શની	૨૩	,, ૩	૧	૨૧	૬–૨૧	૫–૩૭
રવી	૨૪	,, ૪	૨	૨૨	૬–૨૦	૫–૩૮
સોમ	૨૫	,, ૫	૩	૨૩	૬–૧૯	૫–૩૯
મંગળ	૨૬	,, ૬	૪	૨૪	૬–૧૮	૫–૪૦
બુધ	૨૭	,, ૭	૫	૨૫	૬–૧૭	૫–૪૧
ગુરૂ	૨૮	,, ૮	૬	૨૬	૬–૧૬	૫–૪૨
શુક્ર	૨૯	,, ૯	૭	૨૭	૬–૧૫	૫–૪૩
શની	૩૦	,, ૧૦	૮	૨૮	૬–૧૪	૫–૪૪
રવી	૩૧	,, ૧૧	૯	૨૯	૬–૧૩	૫–૪૫
સોમ	૧	,, ૧૨	૧૦	૩૦	૬–૧૨	૫–૪૬
મંગળ	૨	,, ૧૩	૧૧	૧	૬–૧૧	૫–૪૭
બુધ	૩	,, ૧૪	૧૨	૨	૬–૧૦	૫–૪૮
ગુરૂ	૪	,, ૧૫	૧૩	૩	૬–૦૯	૫–૪૯

ગ્રોસરી મળવાનું ભરોસાપાત્ર મથક

JHAVER HIRA & CO.,

Phone : 24932

118 Victoria Street,
DURBAN.

અમારે ત્યાં
ગાંધીવટુ, કઠોળ, હવન, પુંજાની સામગ્રી અને લગ્ન અંગેની દરેક જોઇતી વસ્તુઓ મળશે.

ગ્રાહકોનો સંતોષ એજ અમારો મુદ્રા લેખ છે. એકજ વખત મંગાવી ખાત્રી કરો. માલ સારો અને ચોખ્ખો જાતી દેખરેખ નીચે મોકલવામાં આવે છે. કંટ્રી ઓર્ડરો સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

યુનીયન પ્રીંટીંગ વર્કસ

(બુક સેલર્સ, સ્ટેશનર્સ અને જનરલ ડીલર્સ)

દરેક જાતના અર્બી, ઉર્દુ, ગુજરાતી, અંગ્રેજી, હીંદી ભાષામાં બધા વિશયના પુસ્તકો-કીતાબો-કુરાને શરીફો હમેશાં મોટા જથ્થામાં આવે છે.

યુનાની—વૈદકીય—સ્વદેશી દવાઓ—અત્તરો હમેશા મળશે.

ધી ઈઝી ઈંગ્લીશ-ગુજરાતી લેટર રાઈટર (પત્ર વ્હેવારનું પુસ્તક) ૭/૬
" " " " ટીચર (ઘર બેઠા અંગ્રેજી શીખવાનું " ૭/૬
" લીટલ પોકેટ ગુજરાતી ટુ અંગ્રેજી ડીક્ષનરી ૮૦૫ પાના ૭×૪ ૬/૬
" પીયુપીલ " ઇંગ્લીશ ટુ ગુજરાતી ડીક્ષનરી ૮૦૪ પાના ૫×૩½ ૯/-
". માય " " ટુ " ડીક્ષનરી ૮૧૬ પાના ૫×૪ ૯/-
" ".ઓન ગુજરાતી ટુ અંગ્રેજી " ૧૧૫૨ પાના ૫×૪ શી. ૧૦-૬
ધી સ્ટુડેન્ટ લીટલ ગુજરાતી ટુ અંગ્રેજી ડીક્ષનરી " ૩૩૫ ૭×૫ શી. ૧૦-૬.
ધી સ્ટુડેન્ટ લીટલ ઇંગ્લીશ ટુ ગુજરાતી ડીક્ષનરી ૪૩૩ પાના ૭×૫ શી. ૧૦-૬.
ધી કોનડેન્સ ઇંગ્લીશ ટુ ગુજરાતી ડીક્ષનરી ૭૭૬ પાના ૧૦×૭ ૨૫/-
શાળા પ્યોગી ગુજરાતી શબ્દકોષ ૮૧૩ પાના ૧૦×૭ શી. ૨૫ ૦.
અસલ ગુજરાતી બાળ પોથી ૯ પેની નંગ શી. ૭-૦ ડઝન.
અસલ " દેશી હીસાબ ૯ પેની નંગ શી. ૭-૦ ડઝન.
નવ યુગ " બાળ પોથી શી. ૧-૦, પહેલી ૧/૬ બીજી ૧/૯ ત્રીજી શી. ૨-૦, ચોથી શી. ૨-૩.
વિદ્યાપીઠ ગુજરાતી પહેલી શી. ૧-૬ બીજી શી. ૧-૯ ત્રીજી શી. ૨-૦ ચોથી શી. ૨-૩ પાંચમી શી. ૨-૩ છઠી શી. ૨-૯

એ સીવાય બીજાં અનેક જાતના વાંચનના પુસ્તકો—દીવાળી અંકો, દીવાળી કાર્ડ-ધાર્મીક પુસ્તકો વીગેરે સ્ટોકમાં રહે છે માટે આપને જોઇતી વસ્તુઓની લીસ્ટ મોકલશો તો હાલના ભાવ લખી જણાવીશું.

એક વખત પધારી અથવા ઓરડર આપી ખાત્રી કરો.

વી. પી. (C.O.D.) થી મંગાવનારને શી. ૧ વધુ ભરવી પડશે.

Union Printing Works
BOOKSELLERS STATIONERS & GENERAL DEALERS
89-91 VICTORIA ST. DURBAN

Phone: 25881. 8 Cross St.

H. R. PATEL & SONS
Durban.

અનાજ તથા કરીયાણાના વેપારી દરેક જાતના કઠોળની દાળો ગ્રાહકોને સંતોષ થાય એવી રીતે હમો જાતી દેખરેખ રાખી રવાના કરીએ છીએ. બહાર ગામના ઓરડર ઉપર પુરતું ધ્યાન આપીએ છીએ.

ભાવ તથા સેમ્પલો માટે લખો:

અથાણાં લાયકની મેથી એ અમારી ખાસ સ્પેશીયાલીટી છે.

PATEL'S FRUIT SUPPLYERS

60 Bond Street

Phone 25881 — DURBAN — Box 609

Supplyers To Trade Only.

Bananas, Green Ginger, Indian Vegetables Supplied.

Fruits In Season.

ચિંતા? શાની? — રસોડાની?!

કન્ટ્રીમાં વસતા ભાઇઓ,

તમારા રસોડાની ચીંતા નિશ્ચિંતપણે હમારા ઉપર છોડી દ્યો. હમારા ઉપર ઓડર મોકલવાથી નીચે મુજબની હમારી સર્વીસનો લાભ અવશ્ય મેળવી શકશો:

(૧) સ્વચ્છ અને ખાત્રીભર્યો માલ મળશે
(૨) કિફાયત ભાવ ચાર્જ કરવામાં આવશે
(૩) માલ ઓર્ડર કરતાંની સાથે વિજળીની ઝડપે મળી શકશે
(૪) જો કોઇ માલ પસંદ નહીં પડે (જો કે તેમ થવાનો સંભવ કદાચીતજ મળે) તો પાછો મોકલાવવાથી રેલેજ સાથે વળતર મળશે.

(૧) ગાંધીવટું (૨) કઠોળ (૩) કરીયાણું (૪) ઘર-ગથ્થુ દવાઓ (૫) પુજા-હવનની સામગ્રી
(૬) લગ્ન અંગેની જરૂરીયાતો

—: પરભુ સ્ટોર્સ :—

ફોન: ૬૩૦૦૪

6A Cross Street, — DURBAN.

Always Better. Better Always.
Are Kapitan's Tempting
Sweetmeats.

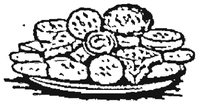

For nearly half a century we are leading in the manufacture of Quality Sweetmeats and Cakes.

TRY US FOR THE LATEST INDIAN RECORDS.

Address:
KAPITANS BALCONY HOTEL,
(KORNER SWEETMEAT HOUSE)
Corner Grey and Victoria Streets,
DURBAN.

Phone 23414. Tel. Add. 'KAPITANS."

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING
CO. LTD.
ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
—&—
Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

LIFE INSURANCE

Are you adequately insured?
Have you provided for your dependants?
Prepare for the future
Life Insurance gives peace of mind for the unknown future.

Insure with 'THE OLD MUTUAL" your friend for Life—
The S.A. Mutual Life Assurance Society, which has best Bonus record in the WORLD.

Representative:—

DAYABHAI PATEL

P.O. Box 1760.
JOHANNESBURG.

Phones:—} Business 33-0711
Residence 33-5961

ધી ન્યુ દિલ ખુશ-સ્વીટ માર્ટ

મેનેજર: મણીભાઈ આશાભાઈ મરીપોરવાળા.

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ઘીની તેમજ મોઘા મેવા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ.

અમારૂં વખણાએલું સુરતી ભુસું સેવ, મમરા, ગાંઠીઆ, ભજીઆ, પાતરા વિગેરે દરરોજ તાજું બનાવીએ છીએ.
પાર્ટી વીગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,
34 President St., Corner Diagonal Street.
JOHANNESBURG.

Bankers: BARCLAYS BANK (D. C. & O.)

Partners:
C. C. PATEL
L. B. PATEL
S. K. PATEL

L. S. & COMPANY
PHONE 429

Branches: P.O. Box 83, BROKEN HILL
P.O. Box 89, LUANSHYA
Telegrams and Cables: "CLOTHING"
P.O. BOX 93.
NDOLA,
N. RHODESIA

WHOLESALE MERCHANTS AND
CLOTHING MANUFACTURERS

અમો દરેક જાતના કઠોળની દાળો તેમજ તેનો આટો જાતી દેખરેખ નીચે બનાવીએ છીએ તેમજ એક્ષપોર્ટ કરીએ છીએ. જેવા કે મગદાળ, અડદદાળ છડી. અડદદાળ છડીનો આટો, તુવેરદાળ તથા ચણાદાળ ચોકખા કાયમનીસોસ ચણાનોઆટો ચોકખો કાંકરી વગરનો, વાલદાળ, વાલ, મગ, મસુરદાળ, બાજરી સાફ કરેલ તથા છડેલી, ચોળાદાળ, રાજગરો, વગેરે ભાવ તથા સેમ્પલો માટે લખો

AFRICAN DALL & FLOUR MILL.

Tel Address: "DALLMILL"
P. O. Box 888, MOMBASA.
Kenya Colony.

Phone 53. Telegrams 'SOLANKI.'

P.O. Box 208.

Solanki & Co. Ltd.

Merchant & Direct Importers

Extensive range always carried in the following:

Silks, Drapery, Toilets, Perfumes, Curios, Fashion Goods and Jewellery, Wide Range of Indian, Persian and Chinese Carpets.

Stockists of well-known branded Watches.

COPPERBELT PIONEER STORE
Where Quality and Service are Paramount.

Luanshya, Northern Rhodesia.

BOOKS FOR SALE

THE GITA ACCORDING TO GANDHI —Mahadev Desai	12	6
GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
WOMEN AND SOCIAL INJUSTICE—M. K. Gandhi	10	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
STRAY GLIMPSES OF BAPU—Kaka Kalelkar	5	0
SELECTIONS FROM GANDHI—Nimar Kumar Bose	10	0
FOR PACIFISTS—M. K. Gandhi	3	0
GLEANINGS—Mira	1	6
GANDHIAN ETHICS—Benoy Gopal Ray	2	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
FREEDOM AND CULTURE—S. Radhakrishnan	3	6
THE EPIC FAST—Pyarelal	2	6
THE HEART OF HINDUSTHAN—Radhakrishnan	2	6
TALES OF BENGAL—Santa and Sita Ghatterji	8	6
CHAITANYA TO VIVEKANANDA	3	3
FOOD SHORTAGE—Gandhi	4	0
INDIA AND HER PEOPLE—Swami Abhedandanda	8	6
POEMS—Ramdas	1	7
THE SCEPTRED FLUTE—Sarojini Naidu	8	0
STORY OF SATARA—Major B. D. Basu, (I.M.S.)	15	0
THE U.K.C.C. AND INDIA—A. N. Agarwala	5	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI—Krisnadas	12	6
STORY OF THE BIBLE—S. K. George	9	0
RUSKIN—UNTO THIS LAST—M. K. Gandhi	1	6
DELHI DIARY—Gandhiji	10	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE—Mahadev Desai	4	6
THE POLITICAL PHILOSOPHY OF MAHATMA GANDHI—Gopinath Dhewan	17	9

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"
P. Bag. Phoenix, Natal.

નવલ કથાઓ તથા ટુંકી વાર્તાઓ

બે નવલ કથા (ટાલ્સટોય)	૫	૦
સાંબેલાના સુર	૫	૦
શોભના (ર. વ. દેસાઈ)	૮	૬
કપાલ કુંડલા (બંકીમ ચંદ્ર)	૬	૧
નવલીકાઓ (મેઘાણી)	૬	૬
રસબીંદુ (ર. વ. દેસાઈ)	૭	૦
બીડેલાદ્વાર (એ)	૮	૬
તુલસી કયારો (એ)	૮	૬
મળેલાજીવ (પ. પટેલ)	૮	૦
ભીરૂ સાથી "	૧૧	૦
સોરઠી ગાથા "	૬	૬
દેવદાસ (શરદબાબુ)	૫	૦
ત્રણ વાર્તા "	૨	૬
શુભદા "	૬	૦
ચાર અધ્યાય (રવીન્દ્રનાથ ટાગોર)	૫	૩
ધરે બાહીરે "		૯
રાજર્ષી	૭	૦
લાવણ્ય	૫	૯
માનવી ભવાઇ	૧૨	૦
મેઘ બીંદુ	૭	૦
ભાગ્ય નિમાર્ણ	૭	૬
ત્રણ અરધુ બે	૪	૦
ઉભી વાટ	૮	૬
ઉન્નયન	૭	૦
કલાની સહચરી	૫	૦
દાન ફ્રૂલ	૬	૦
અથડતા વાયરા	૭	૩
કાંન્તી	૯	૦
ખરૂમા બાપુ	૭	૬
આવતી કાલ	૭	૦
કઉંચ વધ	૧૦	૬
અણુખુટ ધારા	૭	૬
અધુરી વાત	૧૦	૬

મળવાનું ઠેકાણું:

INDIAN OPINION,
P. Bag, Phoenix.
NATAL.

BOOKS FOR SALE

Shri Aurobindo's Religious Books

HERACLITUS	3	3
IDEAL AND PROGRESS	3	0
THE NATIONAL VALUE OF ART	3	0
BANKIM—TILAK—DAYANANDA	3	6
COLLECTED POEMS AND PLAYS (Part 1 & 2	27	6
THE RIDDLE OF THE WORLD	3	9
THE BRAIN OF INDIA	1	

Obtainable from:

INDIAN OPINION.
P/Bag, Phoenix, Natal.

વાંચવા લાયક સુંદર પુસ્તકો

વિવેક અને સાધના (કેદારનાથ)	૧૦	૬
ગીતા મંથન કી. મશરૂવાળા	૭	૬
ગીતા ધ્વની " "	૧	૩
કેળવણી વિકાસ (કી. મશરૂવાળા)	૩	૦
સ્ત્રી પુ. મર્યાદા " "	૨	૦
સમુળી ક્રાંતી " "	૫	૦
કેળવણી વડે ક્રાંતી	૭	૬
પૂર્વ આફ્રીકાની સફર (કાકા કાલેલકર)	૭	૬
મારી જીવન કથા (નેહરૂ)	૧૫	૦
કલ્કી અને સંસ્કૃતીનું ભાવી (રાધા કૃષ્ણન)	૨	૦
જીવતા તહેવારો	૫	૬
મારૂં હીંદનું દર્શન (જવાહરલાલજી)	૧ ૦	૦
સરદાર વલ્લભભાઇ ભાગ ૧	૧૩	૦
મારી જીવન કથા રાજેન્દ્રપ્રસાદ	૧ ૦	૦
સરદારનાં ભાષણો	૧૨	૦
એક ધર્મ યુદ્ધ (અમદાવાદનો મજુરોની લડત ઇતિહાસ)	૧	૩
વિરાજવહુ (શરદબાબુ)	૧	૩
ગ્રામ્ય વિદ્યાપીઠ (શીક્ષકો માટે)	૨	૬

મળવાનું ઠેકાણું:

'Indian Opinion', P. Bag, Phoenix, Natal.

સારૂ અને ઉચું સાહીત્ય

મંગોત્રી (કાવ્યા સંગ્રહ) ઉમાશંકર જોશી	૭	૬
ગીતામાધુરી " " મનુદેશાઇ	૪	૦
સ્વપ્ન દ્રષ્ટા (મુનશી) (નવલ કથા)	૧૦	૦
રજકણ (સુવાકયોનો સમય) ધુમકેતુ	૭	૦
અડધે રસ્તે (મુનશી)	૮	૬
શહીદોનો સંદેશ (આર્યલેન્ડના શહીદ)	૪	૦

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ:

INDIAN OPINION.,
P. BAG,
PHOENIX.

PHONE 33-2651

MASTER BROS.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

માસ્ટર બ્રધર્સ

હોલસેલ મરચન્ટસ એન્ડ ડાયરેકટ ઇમ્પોર્ટર્સ

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, વુલન રગ્સ. બ્લાન્કેટસ—બધી જાળકો માટે જાત જાતનો માલ. તેમજ કેપડીછીન જ્યોરજેટ સાડીઓ વીગેરે માટે હમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન: ૩૩–૨૬૫૧

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 29368

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P.-O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

NATHOO TABHA

TIMBER & HARDWARE MERCHANT
& DIRECT IMPORTER

Door, Windows, Corrugated Iron, Cement, Monarch, Iron Duke, Buffalo, and Elephant brands paint or any other building material at reasonable price.

Established 1907, NATHOO TABHA,
107 Queen Street, Phone 24647.
Telegraph "Mani," DURBAN.

M. J. PATEL

INTERNATIONAL SPORTS COMPANY

Importers & Exporters & General Commission Agents

10 Peking Road, Kawoon, HONG KONG.

Special attention is paid to indent orders

Write To Us For Further Particulars.

PROPERTY

If you are interested in selling or buying Property in any part of Johannesburg or Transvaal please contact:

K. J. TAVARIA

7, Kort Street, JOHANNESBURG.

Phone: 339859 or 228727.

પ્રોપર્ટી

જોહાનીસબર્ગ અથવા ટ્રાંસવાલના ના કોઇ પણ ભાગમાં પ્રોપર્ટી વેચવી યા ખરીદવી હોય તો મળો:

કે. જે. તવાડીઆ,
૭ કોર્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.
ફોન: ૩૩૯૮૫૯ અને ૨૨૮૭૨૭.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોકસ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ-નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશા તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરે ના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, રેવન્યુ કલીયરન્સ સર્ટીફીકેટ અને ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં અમારી સલાહ લો.

Phone: 33-9033. 29e Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

ડરબનનું આદુ ૧/૬ રતલ; મોટી કલીનું લસણ શી ૧ રતલ; ગોળ બાસ્કીટ ૧૦/૬ ડઝન; લાંબી અને સ્કવેર બાસકીટો ૧૬/૦ ડઝન; કપુરી તથા સેવલી પાન શી ૬ રતલ; પોસ્ટેજ અલગ......બનાના, કાચા બનાના, પોપો, પાઇનાપલ, નાચીસ અને મેન્ડરીન રોજના બજાર ભાવથી મળશે. દેશી શાકભાજીમાં સુરતી સફેદ પાપડી, કાળી પાપડી, તુવેર સીંગ, વેગણ, શેકટાની શીંગ, દુધી અને લીલાં મરચાં મળશે. શી. ૭–૬ થી શી. ૧૦નું પારસલ બનાવી પોસ્ટથી મોકલીએ છીએ. સુરણ, આંબા હળદ તથા લીલી હળદની મોસમ ચાલુ થઇ છે.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

અમારા નવા નિશાળ ઉપયોગી પુસ્તકો

ઈતીહાસ

દેશ વીદેશ ભા. ૧	૨	૯
ગુજરાતનું ગારવ	૧	૯
હીંદના ઇતીહાસની રૂપરેખા ભા. ૧	૨	૨
આપણા દેશનો ઇતીહાસ	૧	૬

ભુગોળ

દેશ દેશાવરમાં ભા. ૧	૨	૦
આર્થીક ભુગોળ	૫	૯
ભુગોળ પરીચય ભા. ૩	૧	૧૦
" ભા. ૪	૨	૩

વાંચન માટે સાહીત્ય

પ્રાચીન સમયની રસ કથાઓ	૧	૯
દેશ દીપકો	૨	૦
બાળ જગત	૧	૬

અંક ગણીત

અંકગણીતના મુળ તત્વો	૨	૦
મીડલ સ્કુલ અંકગણીત ભા. ૧	૨	૯
મારું ગણીત ભા. ૧	૧	૩
" " ભા. ૩	૧	૬
" " ભાગ ૪	૨	૦

સાહિત્ય પાઠાવલી

પુસ્તક પાંચમુ	૨	૬
" સાતમુ	૨	૩
ઘેર બેઠા ઈંગ્લીશ શીખવા માટે પાઠાવલી ભા. ૧–૨ પ્રત્યેકની	૨	૦

નુતન લેખન માળા આ માળા માં નીચલા ચાર પુસ્તકો આવે છે. એ પુસ્તકો દ્વારા બાળકો જ્ઞાન મેળવે છે.

નુતન લેખન તાલીમ વર્ગ

" " ધોરણ ૧–૨–૩–૪		
પ્રત્યેકની કીંમત	૧	૦

નવયુગ વાચન માળા

બાળપોથી	૧	૨
પુસ્તક પહેલું	૧	૩
પુસ્તક બીજું	૨	૦
પુસ્તક ત્રીજું	૨	૩
" ચોથું	૨	૩

સાહીત્ય કલ્લોલ

સાહિત્ય માટે વાચન વધારવા વદ્યાર્થીઓને ઉપયોગી પુસ્તકો

પુસ્તક બીજું	૨	૩
" ત્રીજું	૨	૩

વિદ્યાપીઠ વાચન માળા

ચાલણ ગાડી	૧	૦
પહેલી ચોપડી	૧	૦
બીજી ચોપડી	૨	૦
ત્રીજી "	૨	૩
ચોથી "	૨	૬
પાંચમી "	૩	૦

ચાલો લખીએ

શ્રેણી ૧	૧	૩
" ૨	૧	૩
" ૩	૧	૬
" ૪	૧	૬
" ૫	૧	૮
" ૬	૧	૮
" ૭	૧	૮

Obtainable From:

'INDIAN OPINION'

P. Bag, PHOENIX, NATAL.

BOOKS FOR SALE

INDIAN STATESMEN (Dewans and Prime Ministers With Portraits)	7	6
INDIAN JUDGES (Biographical and critical sketches with portraits)	7	6
EMNIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland	7	6
THE BHAGAVAD GITA—The Lord's Song—(An English Translation)—Annie Besant	1	0
WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K. R. V. Rao	3	0
OUR INDIA (Children's stories by various writers, illustrated) —Minoo Masani	2	6
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
SHAW—WELLS—KEYNES ON STALIN—WELLS TALK (Verbatim Record)	3	6
GOLDEN NUMBER OF "INDIAN OPINION", 1914 (Souvenir of the Passive Resistance Movement in S.A., 1906-1914)	4	0
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	5	0
PUBLIC FINANCE AND OUR POVERTY —J. C. Kumarappa	3	6
HISTORY OF THE REIGN OF SHAH ALUM —W. Franklin	7	6
THE LIFE OF RAMAKRISHNA—An exhaustive account of the Master's wonderful life—Romain Rolland	15	0
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0
MAHATMA GANDHI (The Man and his Mission, an enlarged and up to date edition of Gandhiji's life,) —By various writers	5	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	15	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
INDIAN SCIENTISTS (Biographical Sketches. An account of their researches, discoveries and inventions	7	6
LIFE AND GOSPEL OF VIVEKANANDA —Romain Rolland	13	6
GANDHIJI'S CORRESPONDENCE WITH THE GOVERNMENT (1922-44)—M. K. Gandhi	5	9
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	0
CHRISTIAN MISSIONS IN INDIA (Their place in India)—M. K. Gandhi	5	0
INDIAN CHRISTIANS (Biographical and critical sketches of poets, publicists of the Church)	7	0
TALES FROM SANSKRIT DRAMATISTS (The famous plays of Bhasa, Sudraka, Kalidasa, Sri Harsha, Bhavabhuti and Visakhadatta)	5	0
PRACTICE AND PRECEPTS OF JESUS —J. C. Kumarappa	3	6

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P.Bag, Phoenix, Natal.

Phones: 29121/3 (Switchboard)
24179 (Manager)

P.O. Box 2197

Cables & Tel. Add:
"PROSPERITY" (All Branches)

(Established 1927

Premier Produce

Co. (Pty) Ltd.

General Wholesale Merchants
EXPORTERS AND IMPORTERS

Buyers and large Stockists of all kinds of Indian and European Groceries, Provisions, Soaps, Oils, Grains, Beans, Peas, Kaffircorn, Malt, Maize, Maize Products, Wheat, Wheaten Products, Crockery, Hardware and also Coal of all types.

All enquiries for Export and Import to the Head-Office.

Head-Office: "PREMIER HOUSE"
364 Pine Street, Durban.

also at

JOHANNESBURG
Phones: 34-3554/5
P.O. Box 200, Fordsburg,
82, Crown Road,
Fordsburg, Johannesburg.

BENONI
Benoni Coal Site
Phone 54-1813,
Rangeview Coal Sites—54-2205
P.O. Box 392, Benoni.

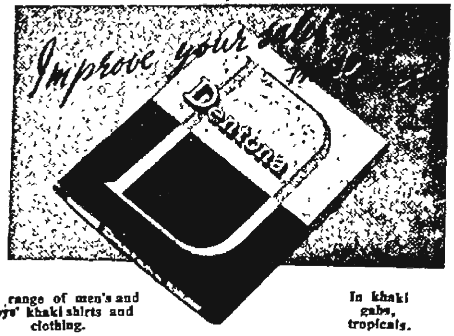

Full range of men's and boys' khaki shirts and clothing.

In khaki gabs, tropicals.

DENTONA
SHORTS AND SLACKS
IN MOYGASHEL Regd.

TRADE ENQUIRIES

UNION OF S. AFRICA
DENTON TRADING CO.
Phone 34-4381 JOHANNESBURG P.O. Box 3561

N. RHODESIA
FEIGENBAUM BROS.
Phone 2758 BULAWAYO P.O. Box 354

BRITISH EAST AFRICA
VAN BRUSSEL & CO. (E.A.) LTD.
Phone 4010 Trust Mansions NAIROBI

CONGO BELGE
H. J. HYMANS
Phone 313 ELISABETHVILLE P.O. Box 157

MASHONALAND AND P.E.A.
W. F. NEUMAN
Phones 2-1219/2-4924 SALISBURY P.O. Box 1492

BULAWAYO CLOTHING FACTORY LTD.
Phone 2410, Bulawayo, P.O. Box 427, Southern Rhodesia.

Proprietors :
C. L. Patel, D. K. Patel
V. B. Patel, H. J. Pate
K. C. Patel.

The Star Clothing Factory

Wholesale Merchants

CLOTHING MANUFACTURERS

P.O. Box 237. Phone 514.
Jameson Road, Livingstone,
NORTHERN RHODESIA.

Our S.A. Representative:

H. L. Hompes & Co.,
(Pty.) Ltd.

Durban, P.O. Box 1301.
Johannesburg, P.O. Box 3480.
Capetown, P.O. Box 824.

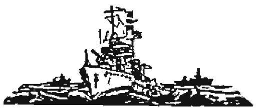

CONVOY

Tailor Made
CLOTHING

Wholesale Clothing Manufacturers

MANUFACTURERS OF MENS' TROUSERS, SPORTS COATS AND SUITS.

Trade Enquiries to:
P.O. Box 541 — BULAWAYO
P O. Box 150 — KITWE, N.R.
P.O. Box 7482 — JOHANNESBURG.
P.O. Box 541 — CAPE TOWN.
P.O. Box 4 — PORT ELIZABETH.
P.O. Box 739 — EAST LONDON.

CONVOY Regd. Trade Mark

Convoy Garments Manufactured by:

Maxwell Clothing

Co. Ltd.

P.O. Box. 541, Phone 3786.
BULAWAYO.
Tel. Add. "CONVOY.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix, Natal.